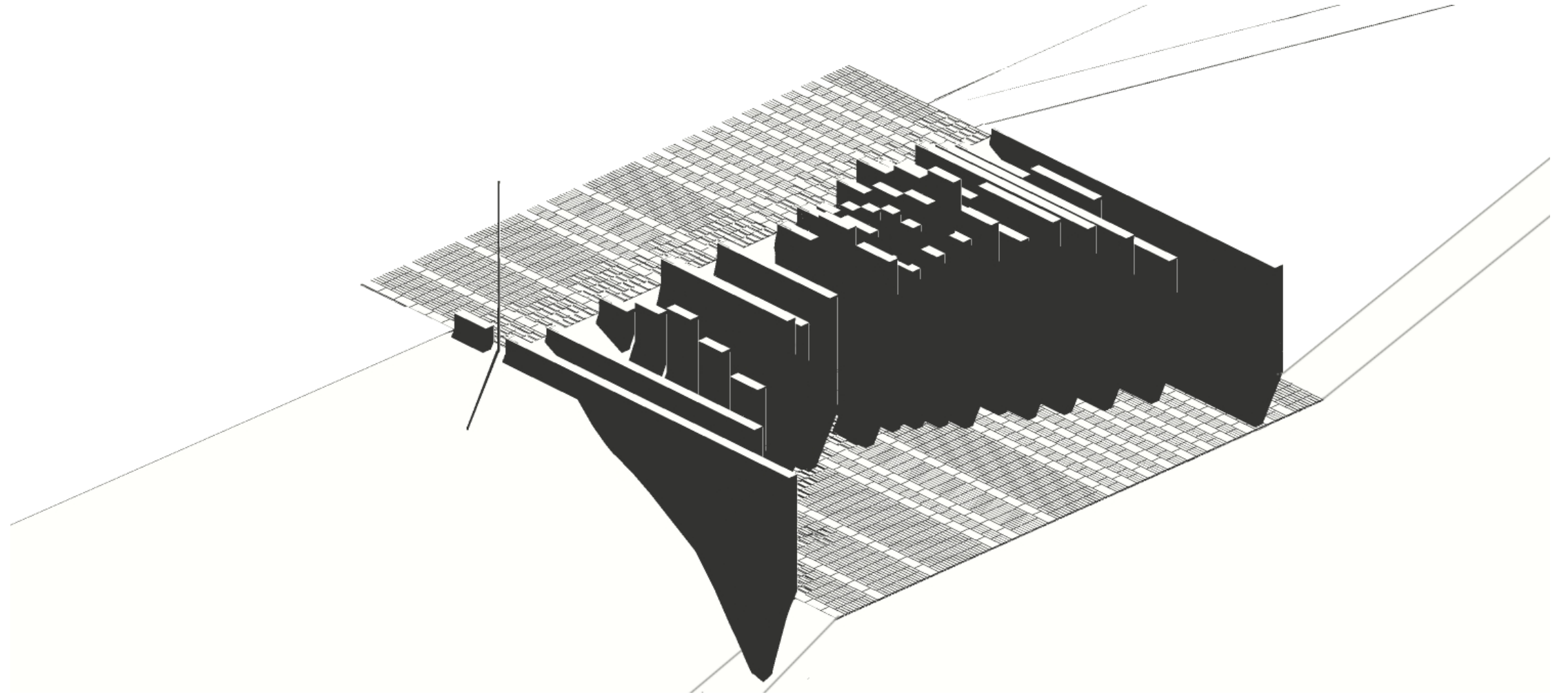




Dışışleri Şehitleri Anıtı ve Anı Mekânı
Fikir Projesi Yarışması

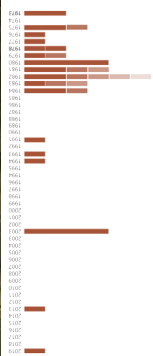




İÇİNDEKİLER

A3 Paftalar	2
Rapor	10
Üst Ölçek ve Kentsel Bağlam	13
Tasarım Yaklaşımı	17
Mekânsal Kurgu ve Anı Duvarları	23
Malzeme ve Üretim Dili	27
Üst ve Alt Meydanlar	31
Peyzaj ve Zemin Kurgusu	37
Toprağa İşleyen Hafıza	41
Maket Fotoğrafları	46
Rapor Metni	56

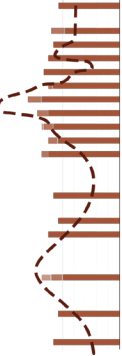
PAFTALAR



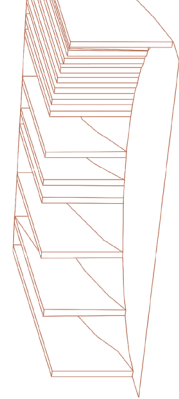
1973'ten günümüze diplomatlara yönelik suikastların yıllara göre dağılımı, olay çeşitliği ve şahtı sayısına göre temsil edilmiştir. Renk çeşitliği olay türlerini, dikeylik ise aynı yıl içinde kaydedilen şahtı sayısını ifade eder.



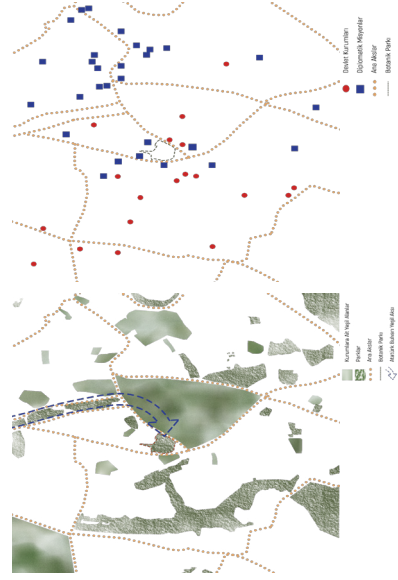
Şahtı sayısına göre düzenlenen sütunlar, antıca alan içinde dairesel bir düzeni, dikeylik ise aynı yıl içinde kaydedilen şahtı sayısını ifade eder.



Olayların yoğunluklarına göre yükseklikleri değişen sütunlar, antın cephe görünümünde yaşanan trajedilerin çeşitliliğini yansıtan bir grafik yüzeyi oluşturur.

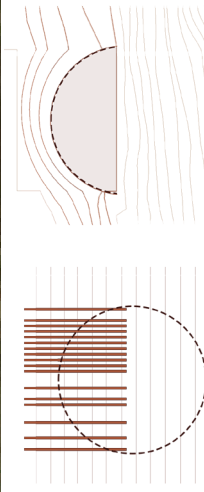


Sütunların iç boşlukta para alanı mesafesi hem mekânın ritim kazandırması hem de olayların çeşitliliği mekânsal deneyime dönüştürmüştür. Kullanıcı, bu yüzeyler arasında dolaşarak hatırayla fiziksel bir temas kurar.

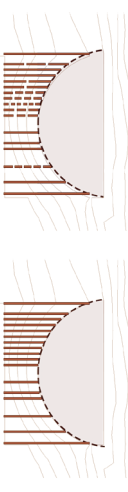


Ankara'nın kentinin kalbinde, zamanın ve toprağın keşifliği bu yerde bir hatıra yerli ediyor. Doğal eğime göre, zamanın ve toprağın keşifliği bu yerde bir hatıra yerli ediyor. Doğal eğime göre, zamanın ve toprağın keşifliği bu yerde bir hatıra yerli ediyor.

ÜST DÜZEK VE KENTSEL BAĞLAM
Kentin Diplomatik ve Doğal Belleğinde Bir Anakesit
Ankara'nın gelişim sürecinde Atatürk Bulvarı boyunca uzanan yeşil aks, doğayla barışık bir kent vizyonunun omurgasını oluşturdu. Bu aks so-

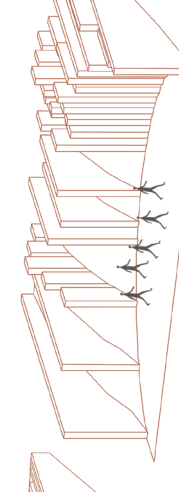


Eğimli topografya üzerine oturan antıca, alanın düzenlenişini, her bir yılın hatırasına temsil eden elemanlara dönüştürmüştür.



Antıca alanın çatıya çıkışlarında, sütunlar yıllara göre belirlenen sınırlar içerisinde, her bir yılın hatırasına temsil eden elemanlara dönüştürmüştür.

Yıllara göre belirlenen sınırlar, antıca alanın çatıya çıkışlarında, sütunlar yıllara göre belirlenen sınırlar içerisinde, her bir yılın hatırasına temsil eden elemanlara dönüştürmüştür.



TASARIM YALAKŞIMI
Topografiya İşlenen Kolektif Bellek

Tasarım, doğayla egemen örnek yerine onunla birlikte var olmayı seçer. Botanik Park'ın doğal eğimi, anı mekânının temel yapısını belirler. Arazide sıralanan anı duvarları, kayıpların zaman içindeki izlerini fiziksel bir hatıra ağına dönüştürür. Her duvar bir yılın temsil eder; boşluklar yaşılan sınırların sızışlığını işaretler. Ziyaretçi duvarlar arasında ilerlerken zamanın dalgalarını hatıra topografyası içinde bedensel bir yolculuğa çıkar. Üst meydan alçakgönüllü bir davet sunarken, engelsiz rampayla inilen alt meydan derinleşen hatıra alanı olarak açılır.

MEKÂNSAL KURGU VE ANTI DUVARLAR
Yıl Yılı İşlenen Hatıra

Anı duvarları, yıllara göre kayıp yoğunluğuna bağlı olarak yükselir ve alçalır. Zamanın inşisi, mekânın ritimini oluşturur. Alçık kalıplı beton yüzeylere gömülen piriç harflerle yıllar, şahtı ve şahtıların isimleri kalıcı biçimde işlenir. Duvarlar arasında dolaşarak ziyaretçi, zamanın inşisiyle karşılaşır.

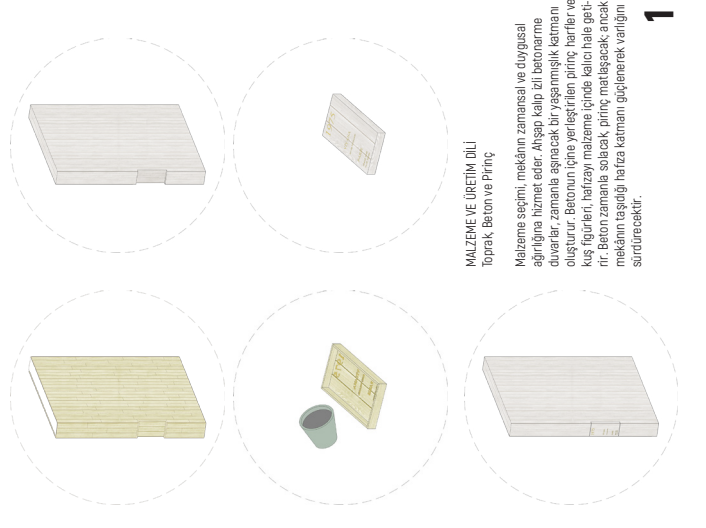
Bazı yüzeylerde nastıran piriç, kuş figürleri, ağır zaman katmanları arasında hafif bir umut ve barış simgesi sunar. Alt meydan duvarları yarı ay şeklinde açılarak kolektif bir anıma alan oluşturur.

ÜST VE ALT MEYDANLAR
İki Aşamalı Hatıra Deneyimi

Üst meydan, kente görsel bir temas kurarak mekânı ilk geçiş sağlar. Burada hatırayla belirlenmiş anı duvarları, mekânı gölge bir ağırlık kazandırır. Doğamda kullanılan prekast beton tiler, doğayla karışarak mekânın bir hatıra abidesi oluşturur. Engelsiz bir rampayla inilen alt meydan ise anı duvarlarının açılması için alan tanımlar. Mekân, doğayla doğu açılarak hatıranın sürekliliğini simgeler.

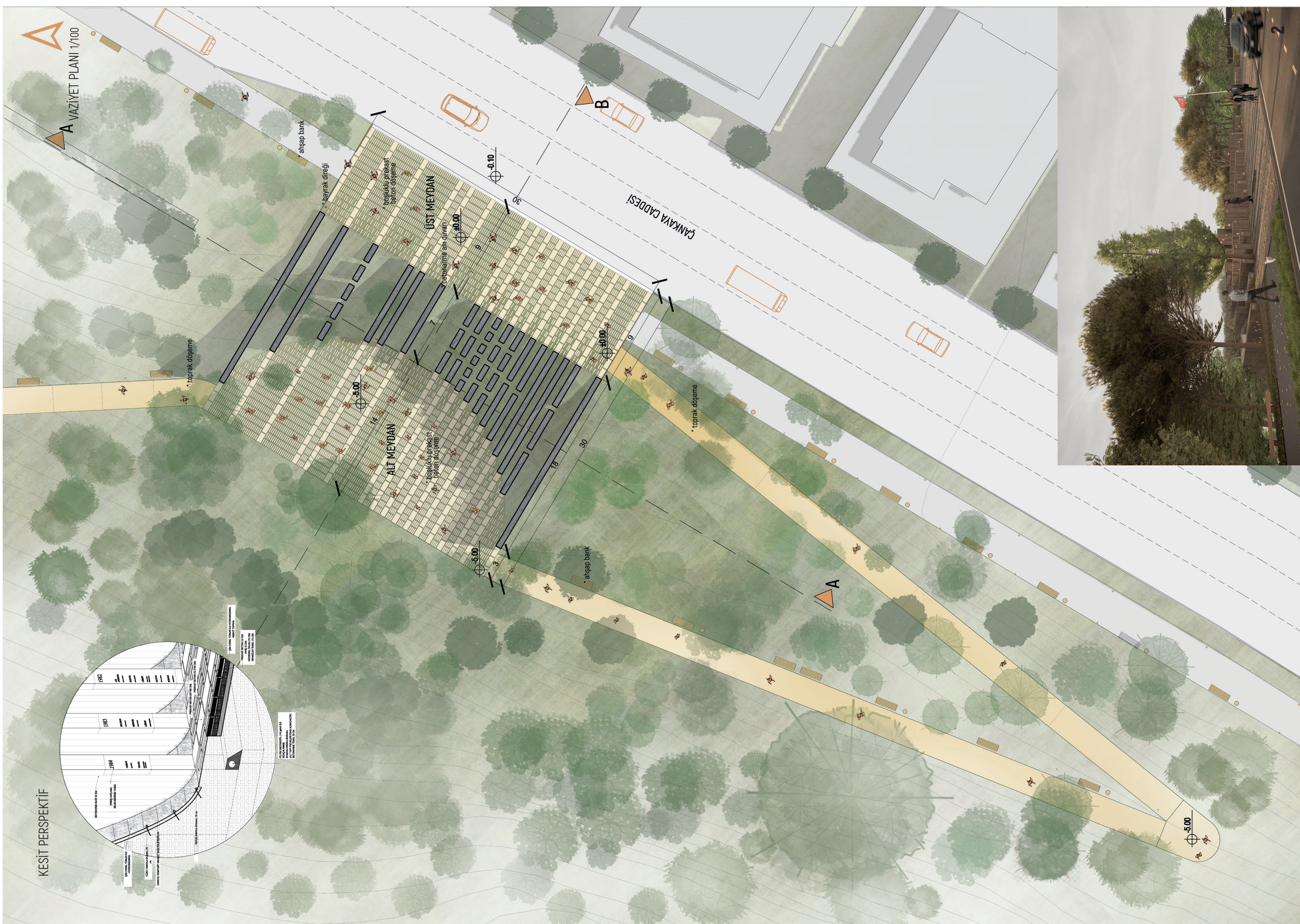
PEYZAJ VE ZEMİN KURGUSU
Doğayla Açılan Hatıra

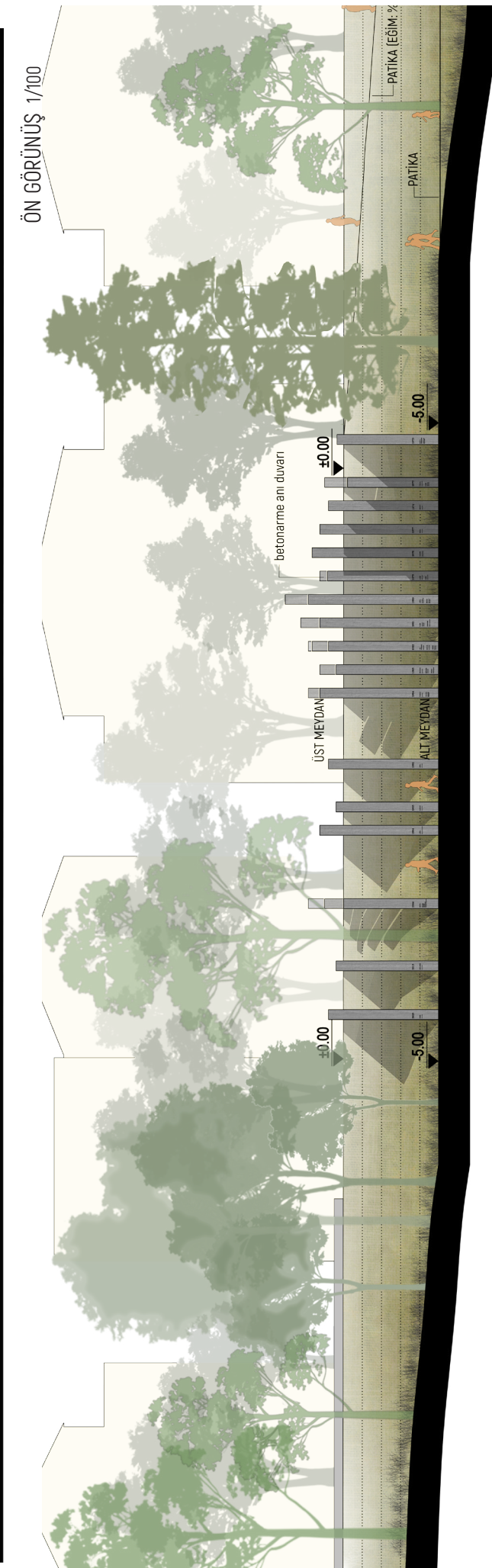
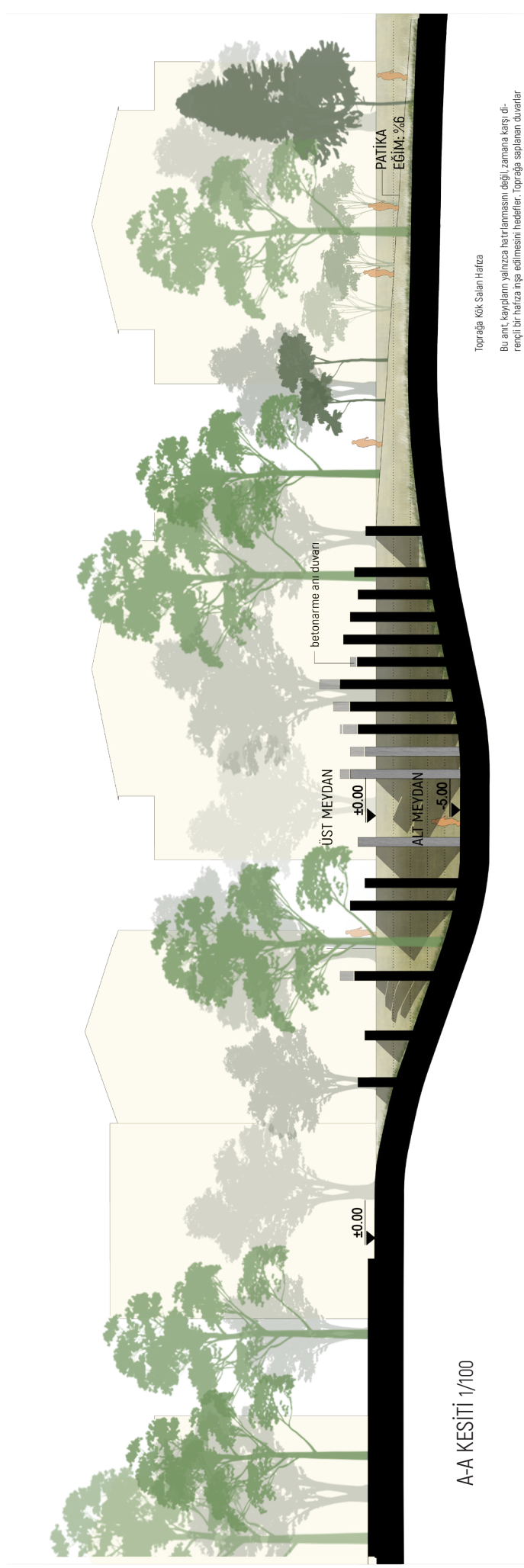
Anı mekânı ile doğal peyzaj arasında keskin bir sınır konulmamıştır. Prekast beton ziler, aralardan çıkan bitkilerle doğayla karışır. Toprak rampalar, üst ve alt meydanın ve park birimine doğal bir akışa sağlar. Herçüç ağaçlar korunmuş hatıra alan önemi arasında yükselen bir hatıra görsel bir abidesi sunar. Alanın genişletme yerleri bitkiler ve doğal malzemelerle uyum sağlanmıştır.

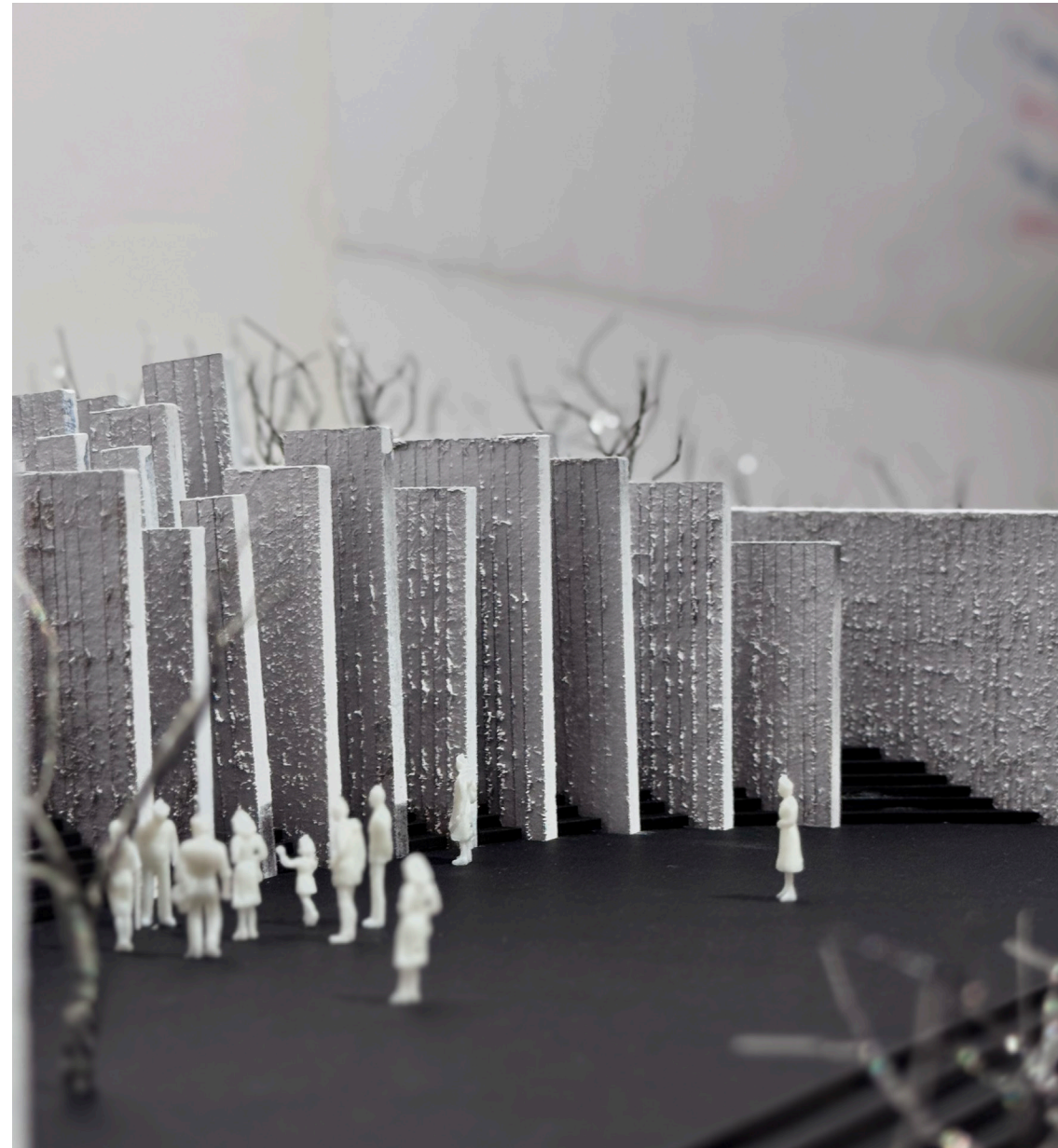


MALZEME VE ÜRETİM DİLİ
Toprak, Beton ve Piriç

Malzeme seçimi, mekânın zamansal ve duygusal ağırlığına hizmet eder. Ağır ve kalıcı betonarme duvarlar, zamana aşınacak bir yaşamsal katman oluşturur. Betonun içine yerleştirilen piriç harfler ve kuş figürleri, hatırayla malzeme içinde kalıcı hale gelir. Beton zamanla solacak, piriç malzemeler ancak mekânın taşıdığı hatıra katmanını güçlenerek varlığını sürdürecektir.



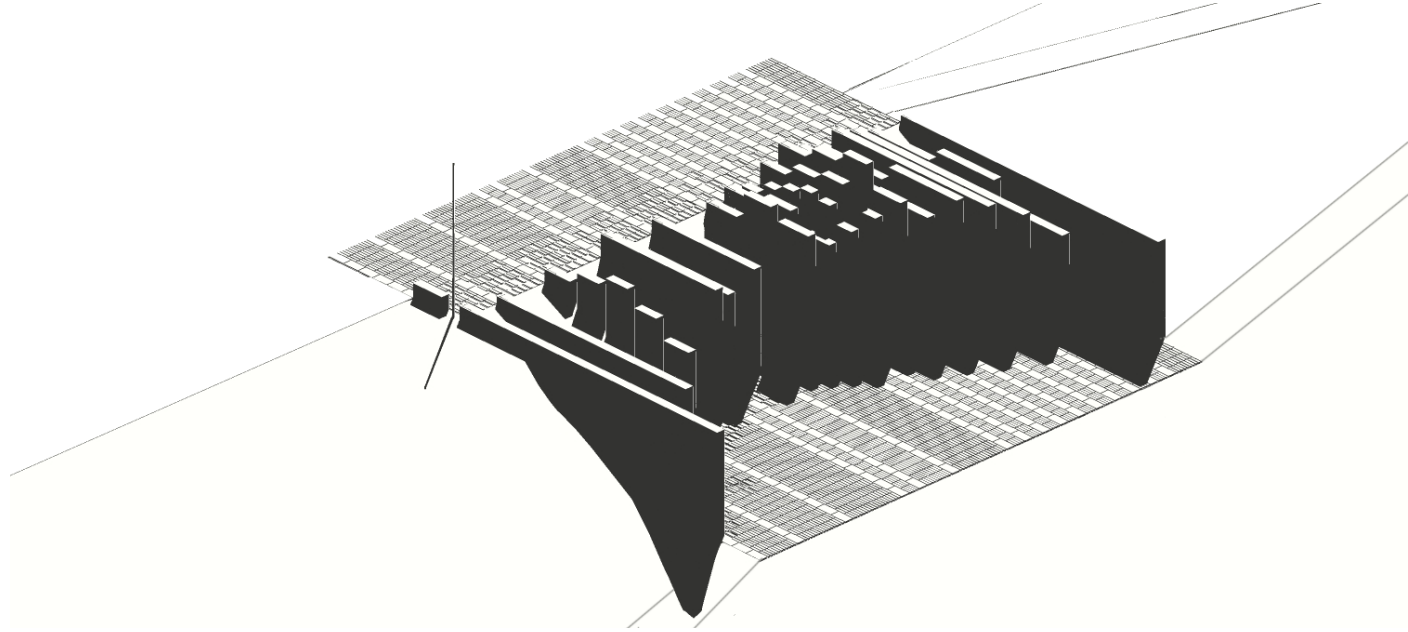




RAPOR



Çankaya Caddesi'nden Dışişleri Şehitleri Anıtı'na Bakış



Ankara'nın kalbinde, zamanın ve toprağın kesiştiği bu yerde, bir **hafıza yarığı** açılıyor.

Doğal eğimlere tutunan, toprağa saplanan duvarlar; diplomatların, dünyanın dört bir yanında bıraktıkları sessiz ama derin izlerin bir karşılığı olarak yükseliyor. Her duvar hattı bir yılın acısını, her duvar bir kaybın sessiz yankısını taşıyor.

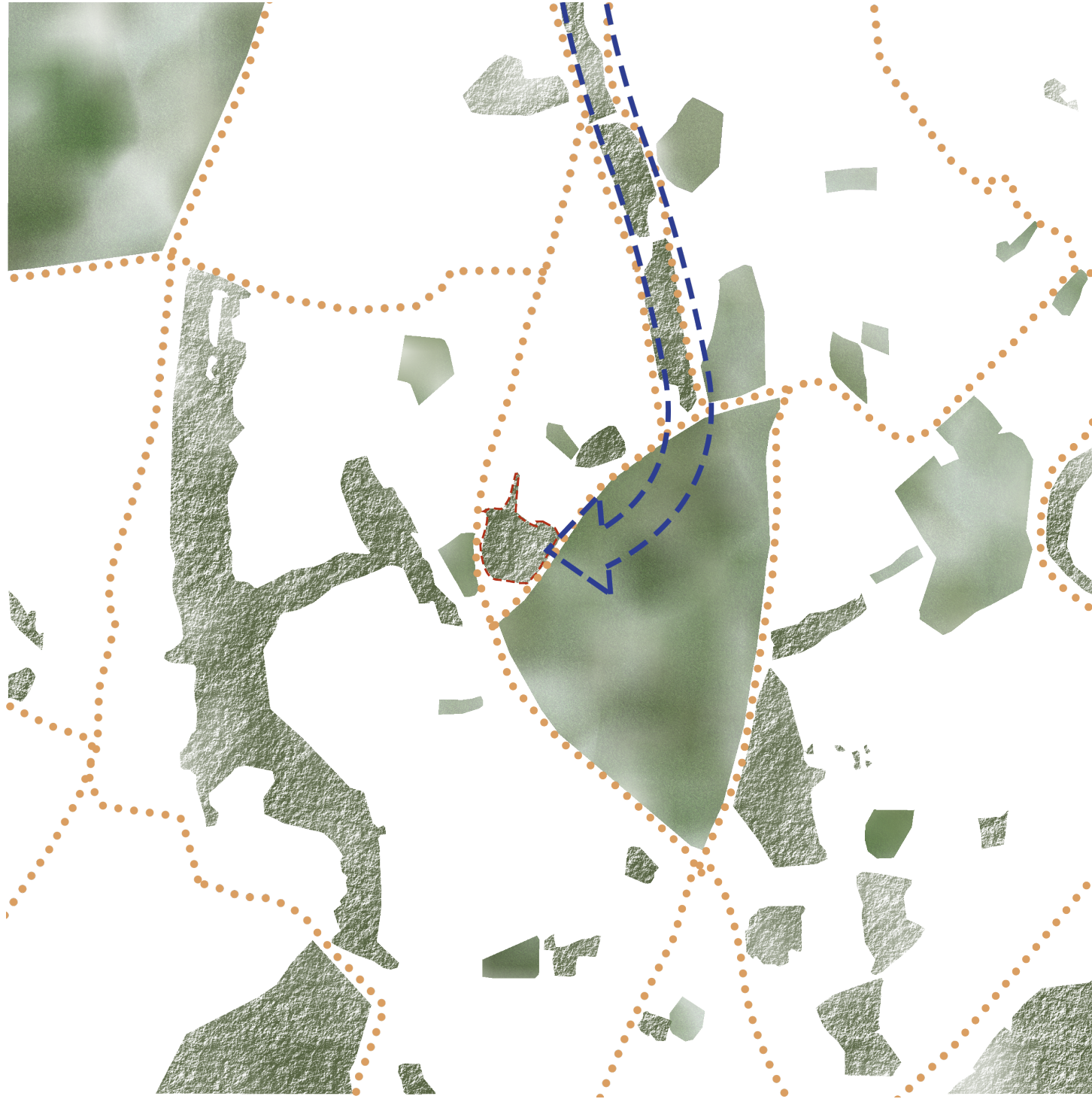
Bu anıt, sadece geçmişti hatırlatmak için değil, **zamana karşı direnen bir hafızayı köklemek için var.**

Burada, zaman ağır ağır toprağa işlerken, yükselen anı duvarları kayıpların anısına sabitlenir. **Doğanın sürekliliği ile insanın kırılganlığı arasında** inşa edilen bu mekan, yaşanan kayıpları doğaya ve toprağa teslim ederken, aynı zamanda onları **kalıcı birer iz** haline getirir.

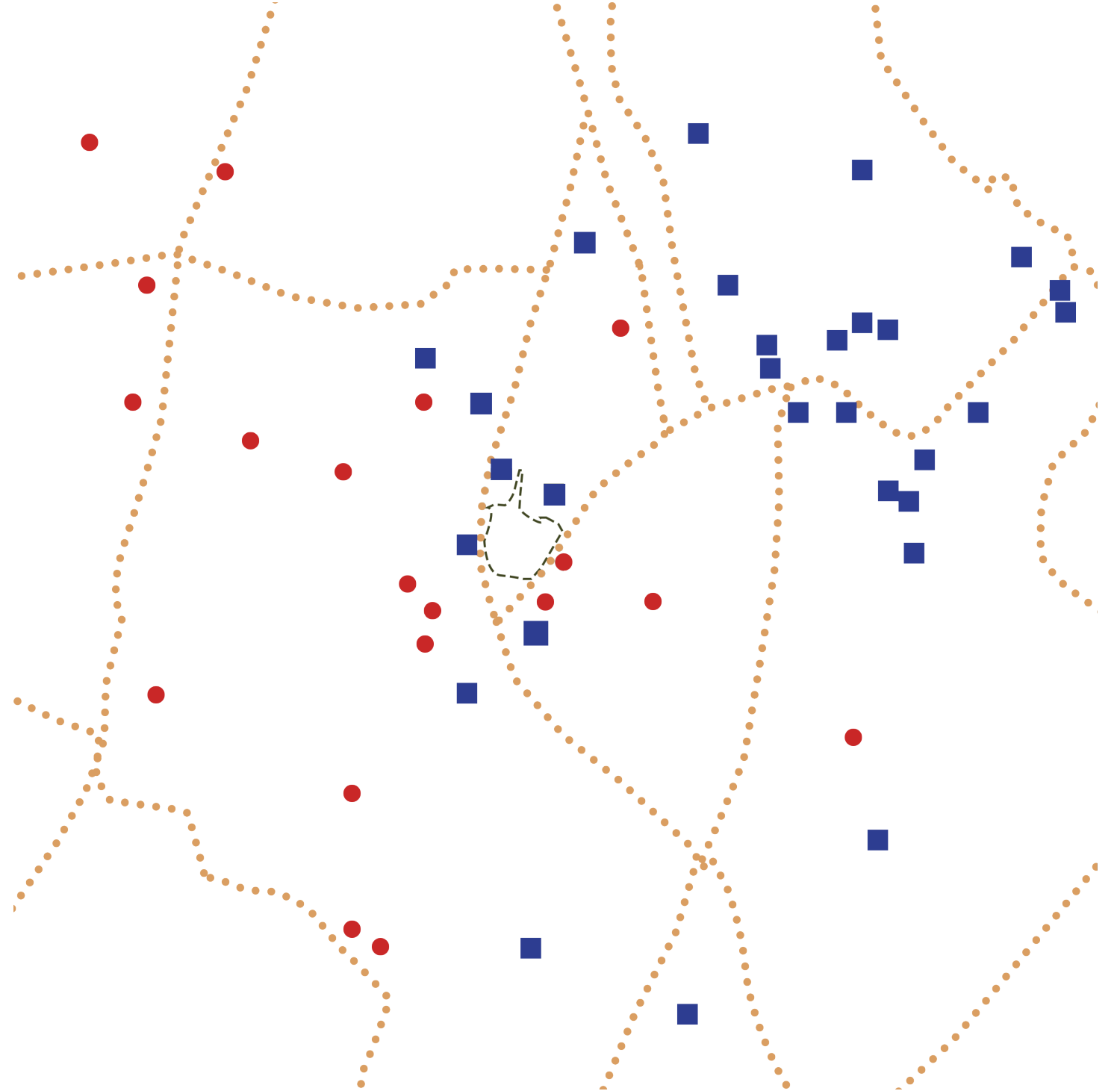
Duvarların ağırlığı ve toprağın dinginliği arasında yükselen bu anıt, ne sadece matemdir, ne de yalnızca anmadır.

Bu, geçmişin yüküyle geleceğe doğru atılan **ağır ama kararlı bir adımdır.**

Ve her duvarda, her ismin yanında uçuşan kuşlar; **direncin, barışın ve sonsuz hafızanın sessiz birer taşıyıcısıdır.**



- Kurumlara Ait Yeşil Alanlar
- Parklar
- Ana Akslar
- Botanik Parkı
- Atatürk Bulvarı Yeşil Aksı



- Devlet Kurumları
- Diplomatik Misyonlar
- Ana Akslar
- Botanik Parkı

Üst Ölçek ve Kentsel Bağlam



Vaziyet Planı

Kentin Diplomatik ve Doğal Belleğinde Bir Arakesit

Ankara'nın planlı gelişim sürecinde Atatürk Bulvarı boyunca uzanan yeşil aks, **Cumhuriyet'in doğayla barışık kent vizyonunun** omurgası olarak şekillendi. Bu aksın sonunda yer alan Botanik Park, yalnızca bir rekreasyon alanı değil, **kentsel ekoloji, kültürel bellek ve diplomatik temsilin** kesiştiği özgün bir mekân haline geldi.

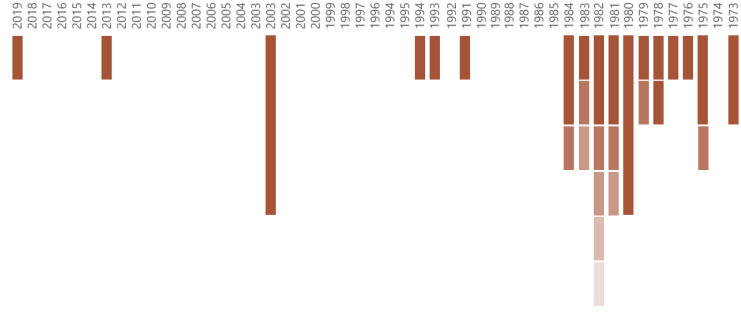
1970 yılında Prof. Dr. Yüksel Öztan tarafından tasarlanan ve 1980'lerde tamamlanan Botanik Park, zamanla doğal sit alanı ilan edilerek koruma altına alındı. Kentin hızla büyüyen yapısına karşı **doğayı ve peyzaj sürekliliğini koruyan bir direnç noktası** oluşturdu. Bugün, park yalnızca biyolojik çeşitliliği desteklemekle kalmıyor; aynı zamanda **Ankara'nın toplumsal ve kültürel hafızasında** kalıcı bir yer ediniyor.

Proje alanı, Çankaya Caddesi ile Cinnah Caddesi arasında, Çankaya Köşkü'ne ve büyükelçilikler koridoruna doğrudan komşu bir konumda yer alıyor. Bu bağlam, mekânı **sadece ekolojik değil; aynı zamanda diplomasi ve devlet hafızasında önemli** kılıyor. Burada oluşturulacak anı mekanı, yalnızca bireysel kayıpları değil, bir devlet geleneğinin ve uluslararası barış misyonunun da izlerini taşıyor.

Tasarım yaklaşımı, Botanik Park'ın mevcut kültürel peyzaj değerlerine saygı göstererek; topografyaya müdahaleyi minimumda tutan, **hafızayı toprağa işleyen** ve zamana sabitleyen bir mekân dili öneriyor. Yeşil aksın sürekliliğini ve ekolojik bütünlüğü koruyarak, **mekânsal bir hafıza izini** doğanın içine açıyor.



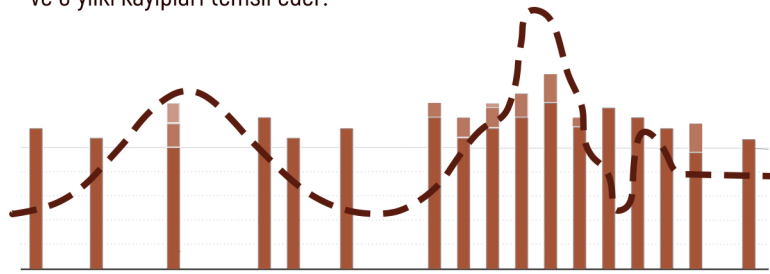




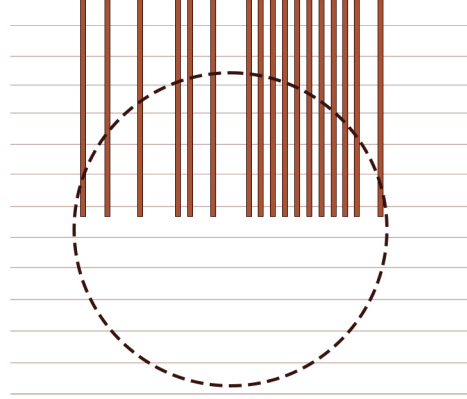
1973'ten günümüze diplomatlara yönelik suikastların yıllara göre dağılımı, olay çeşitliliği ve şehit sayısına göre temsil edilmiştir. Renk çeşitliliği olay türlerini, dikeylik ise aynı yıl içinde kaybedilen şehit sayısını ifade eder.



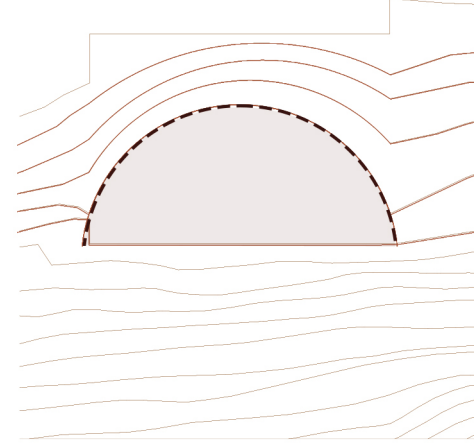
Şehit sayısına göre düzenlenen sütunlar, anıtsal alan içinde dairesel bir düzene oturtularak mekânsal bir bütünlük sağlanmıştır. Her sütun bir yılı ve o yılki kayıpları temsil eder.



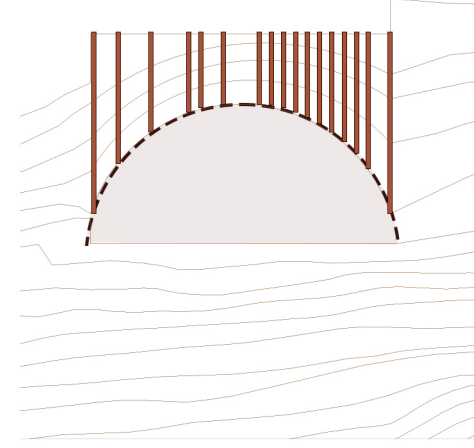
Olayların yoğunluklarına göre yükseklikleri değişen sütunlar, anıtın cephe görünüşünde yaşanan trajedilerin çeşitliliğini yansıtan bir grafik yüzey oluşturur.



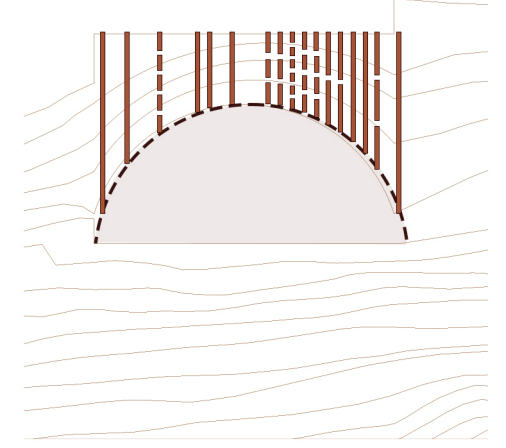
Eğimli topoğrafya üzerine oturan anıt alanında, merkezde bir meydan oluşturmak amacıyla zemine müdahale edilmiştir.



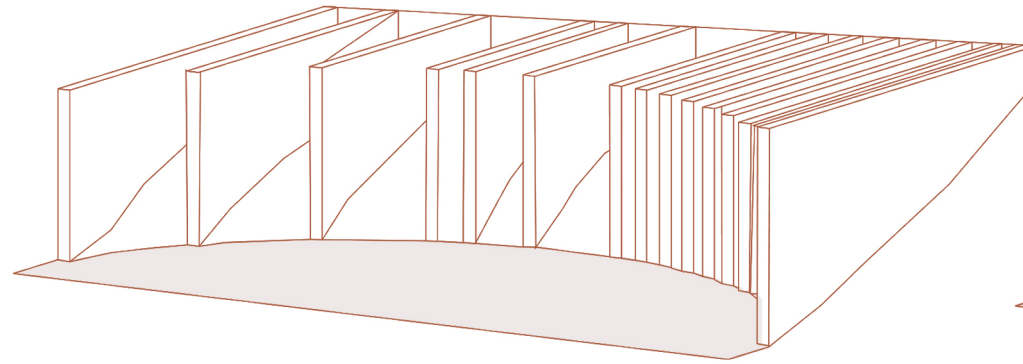
Topografik düzenlemenin ardından meydana yıllara göre belirlenen sütunlar yerleştirilmiş, her biri bir yılın hafızasını temsil eden elemanlara dönüşmüştür



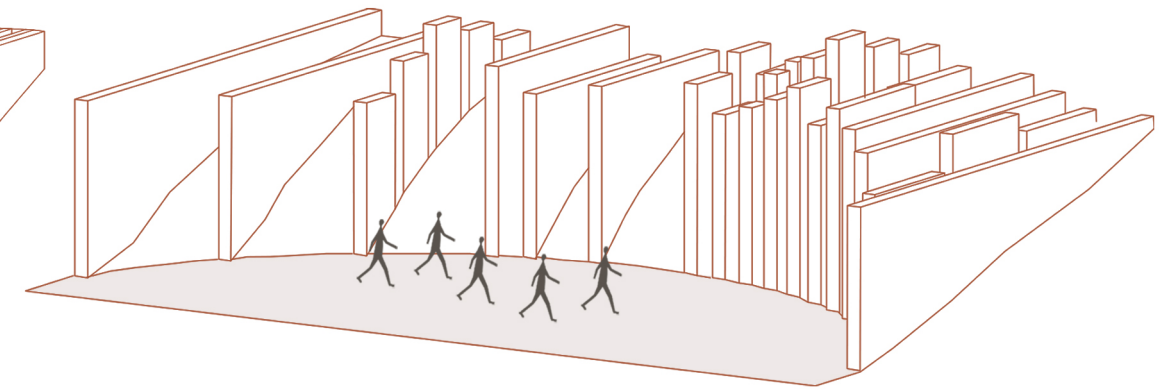
Anıt alanının üstten görünümünde sütunlar yıllara göre konumlandırılmış; bu düzenleme hafıza ve zamanı temsil eden bir izlek oluşturmuştur.



Yıllara göre konumlandırılan sütunlar, şehit sayısına göre parçalanarak olayların çeşitliliğini ve etkisini mekânsal olarak ifade etmektedir.



Sütunların üç boyutta parçalanmasıyla hem mekâna ritim kazandırılmış hem de olayların çeşitliliği mekânsal deneyime dönüştürülmüştür. Kullanıcı, bu yüzeyler arasında dolaşarak hafızayla fiziksel bir temas kurar.



Tasarım Oluşum Diyagramları

Tasarım Yaklaşımı

Topografyaya İşlenen Kolektif Bellek

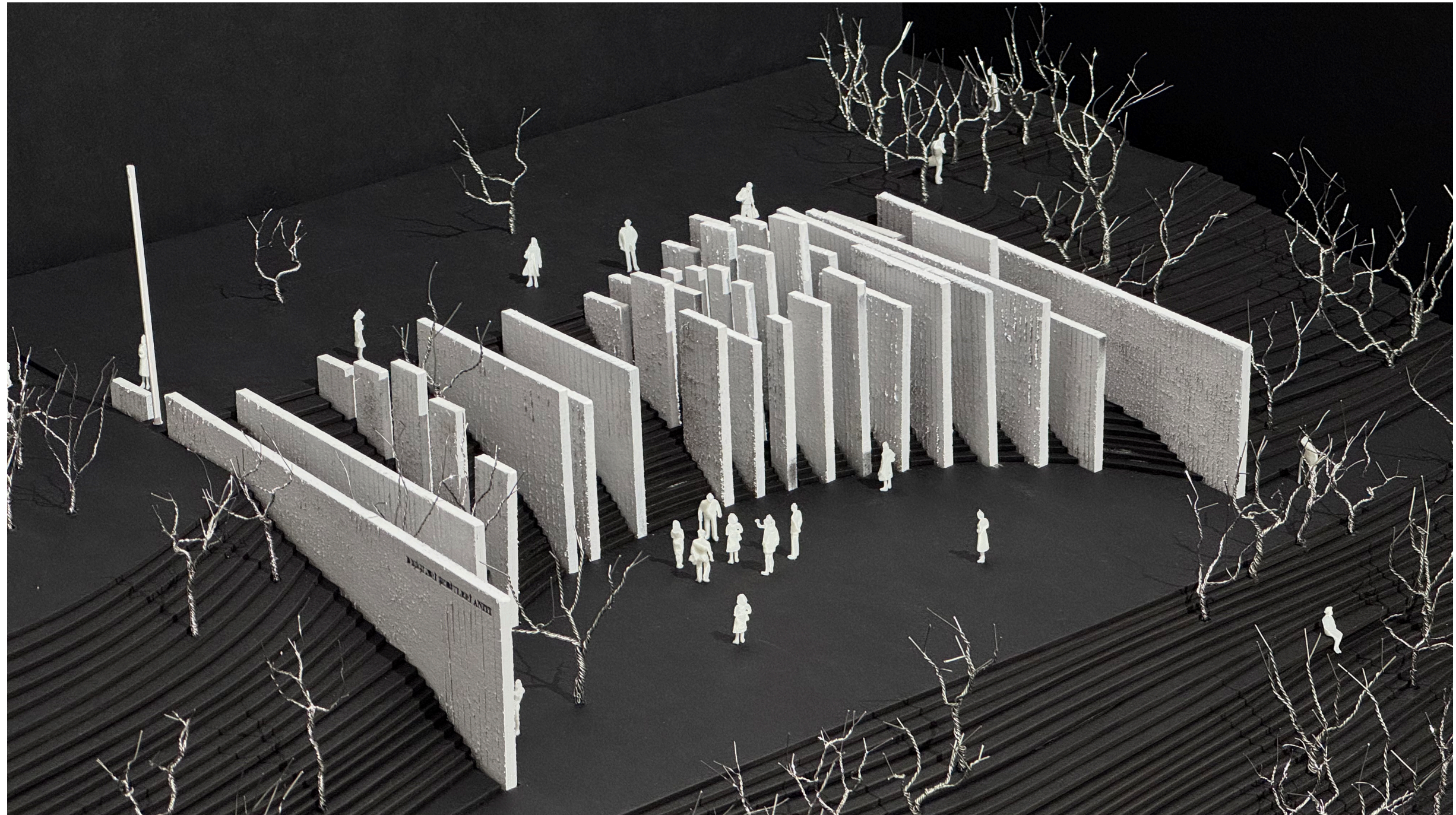
Tasarım, **doğaya egemen olmak yerine, onunla birlikte var olmayı** seçer. Botanik Park'ın doğal eğimi, anı mekânının temel yapısını belirleyen aktif bir unsur haline gelir; toprağın doğal hareketleri, zamanın akışına ve kayıpların izine dönüştürülür.

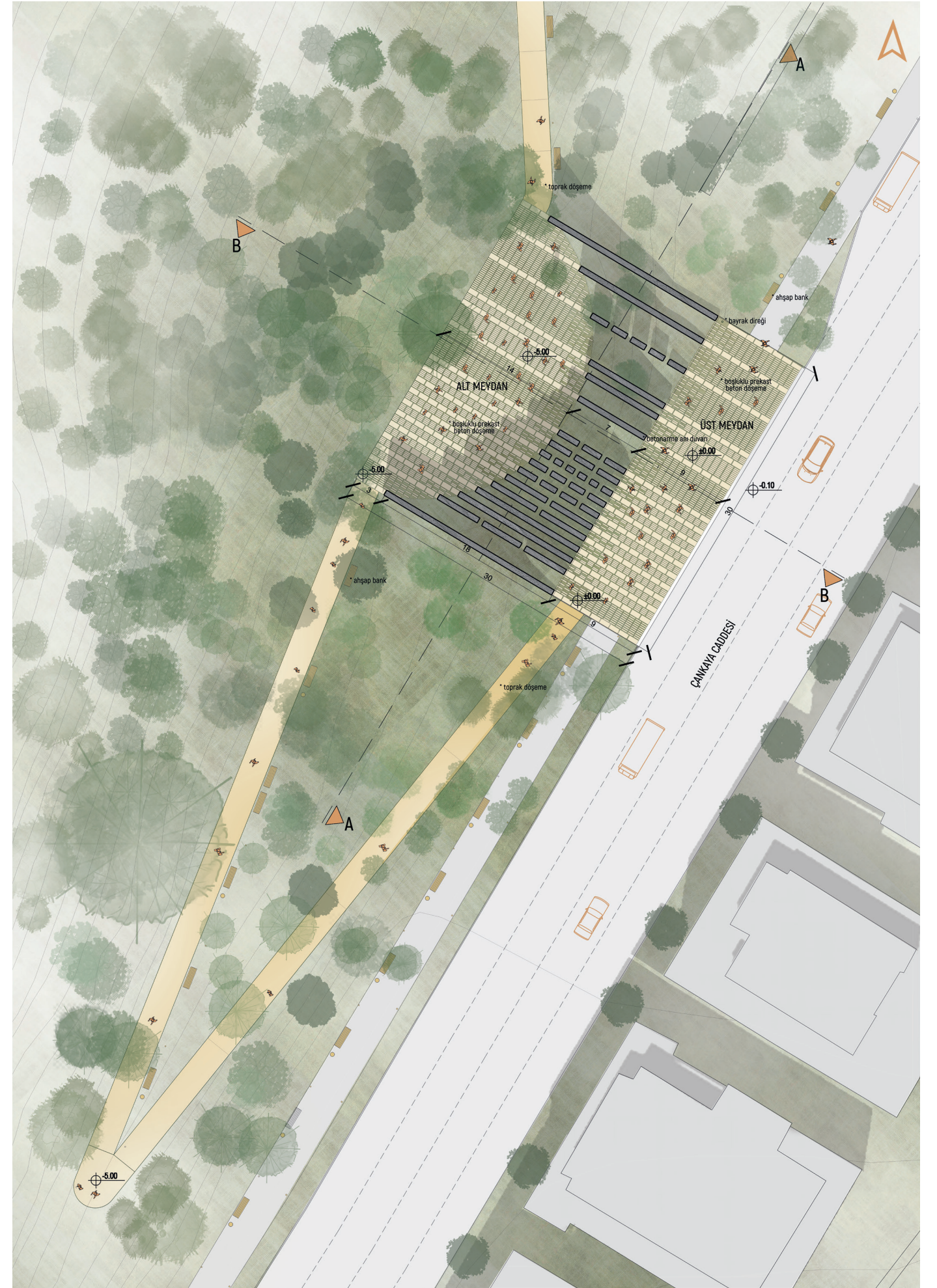
Araziye saplanan anı duvarları, **diplomasi tarihinde kaybedilen her bir bireyin anısına ağır bir iz bırakır**. Bu duvarlar, zamanın derinliğini ve kaybın ağırlığını toprağa işler; zamana karşı unutmaya direnen, fiziksel ve kalıcı bir hafıza sistemi oluşturur.

Her duvar, bir yılı temsil eder; her boşluk, yaşanmamış yılların sessizliğini işaretler. Şehitlerin verildiği yılların yoğunluğuna göre değişen yükseklik ve ritim, **tarihin dalgalanan hafıza topografyasını** mekâna taşır. Mekân, bu dalgalanmayı yalnızca izlemek değil, deneyimlemek için tasarlanmıştır: ziyaretçi duvarlar arasında yürürken, zamanın katmanları arasında bir yolculuğa çıkar.

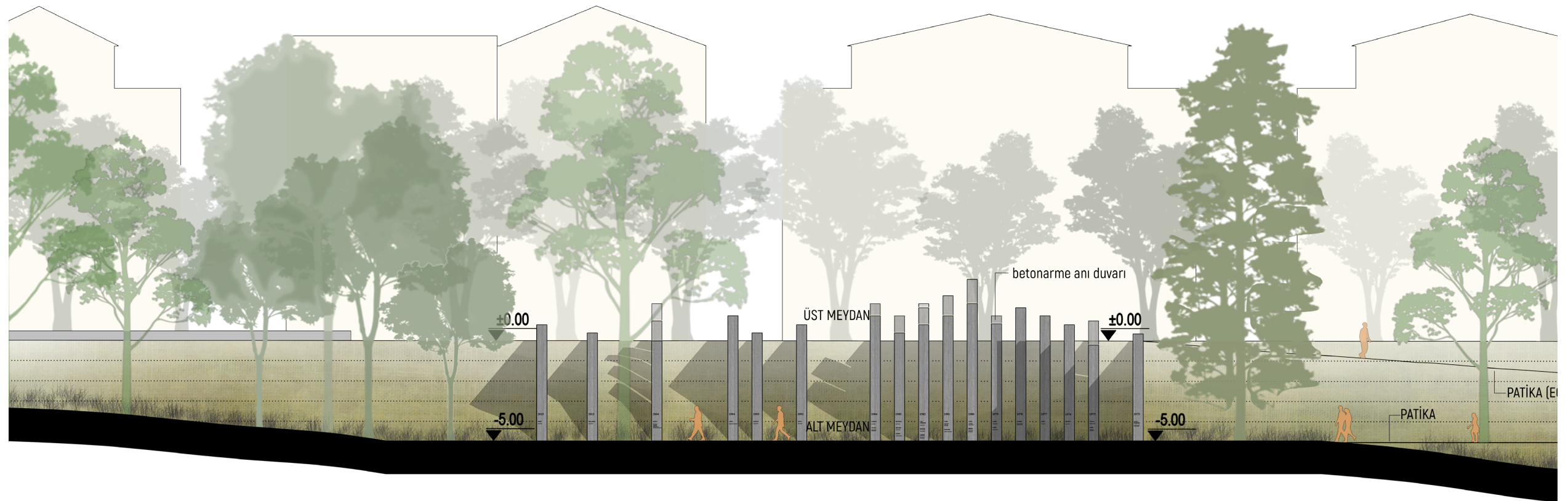
Üst meydan, Çankaya Caddesi'nden hafif bir silüetle kentliye seslenir; doğrudan bir açıklık değil, **alçakgönüllü bir davettir**. Yoğunlaşan ve yükselen duvarların silüetinde, hafıza yoğunlaşır; duvarlar arasında daralan boşluklarda zamanın ağırlığı hissedilir.

Engelsiz bir rampayla inilen alt meydanda ise hafızanın yarattığı ağırlık açılır, törenler ve anmalar için tanımlı bir alan oluşturur; ve nihayetinde parkın doğal akışıyla birleşir.









Kuzeybatı Görünüşü



Üst Meydandan Anı Duvarlarına Bakış

Mekânsal Kurgu ve Anı Duvarları

Yıl Yıl İşlenen Hafıza

Anı mekânı, **zamanın lineer akışını** ve kayıpların mekânsal izlerini eşzamanlı olarak görünür kılar. Her duvar hattı belirli bir yılı, her bir duvar bir şehidi temsil eder. Duvarların yoğunluğu, yükseklikleri ve aralarındaki boşluklar, zaman içindeki **kayıpların fiziksel bir haritasını** oluşturur.

Yıllara göre düzenlenen duvarlar, toprağa saplanarak **zamanın hafızasını mekanın dokusuna işler**. Kimi yıllarda alçalan, kimi yıllarda yükselen duvarlar; toplumsal hafızada yer etmiş dönemlerin mekânsal karşılıklarını üretir. Ziyaretçi bu duvarlar boyunca ilerlerken, yalnızca fiziksel bir güzergâhı takip etmez; aynı zamanda zamanın iniş çıkışlarıyla yüzleşir, **acının yoğunlaştığı anları** hisseder.

Her duvarın yüzeyine **ahşap kalıplar içinde dökülmüş pirinç harflerle** yıl, şehir ve şehitlerin isimleri işlenmiştir. Duvarlar arasında dolaşırken, kimi yüzeylerde gömülü **pirinç kuş figürleriyle** karşılaşılır. Bu kuşlar, ağır zaman katmanları arasında **umudu, barışı ve diplomatların dünyaya yayılan izlerini** simgeler; hafızanın sert duvarları arasında gökyüzüne açılan bir **nefes alanı** yaratır.

Alt meydana duvarlar yarım ay şeklinde açılır, zamanın çizdiği kavisin merkezinde bir **toplanma ve anma alanı** yaratır. Burada mekânsal yoğunluk azalır, **hafıza ve zaman yeniden genişler**; doğaya, gökyüzüne ve geleceğe açılır.



Alt Meydandan Anı Duvarlarına Bakış



B-B Kesiti

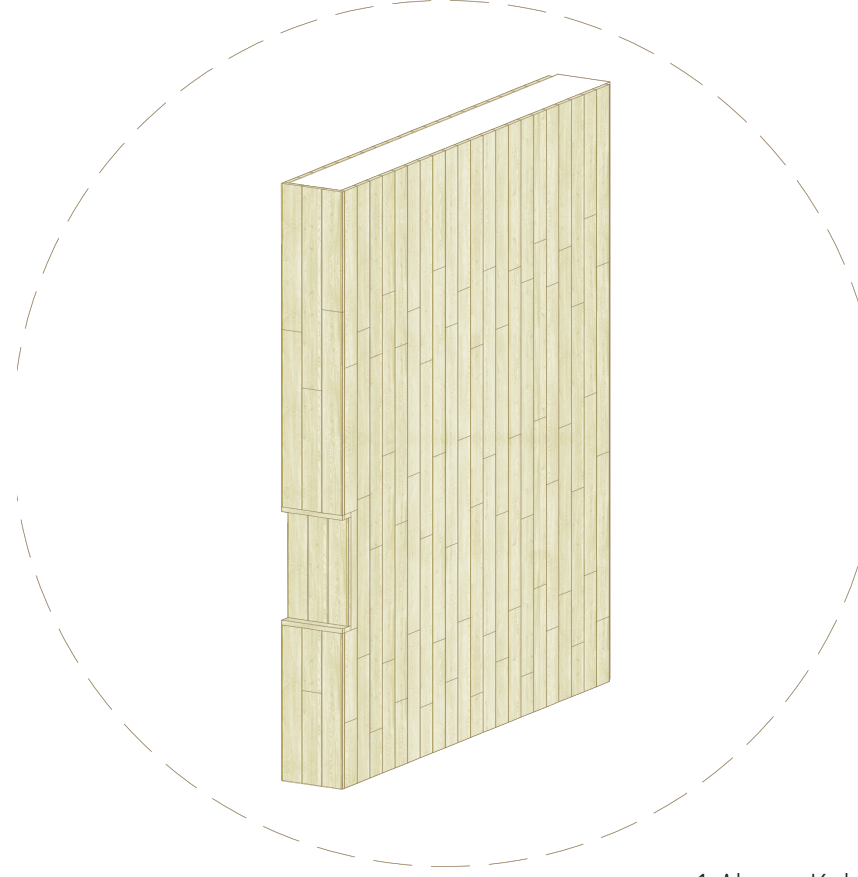
1- **Ahşap kalıplar** tasarımda belirtilen boyutlara göre sıralanır. Burada önemli olan nokta **yazıt bloğu** kadar hacmin boş bırakılmasıdır.

2- Kalıplar söküldükten sonra ahşap kalıp izli **betonarme anı duvarı** oluşacaktır.

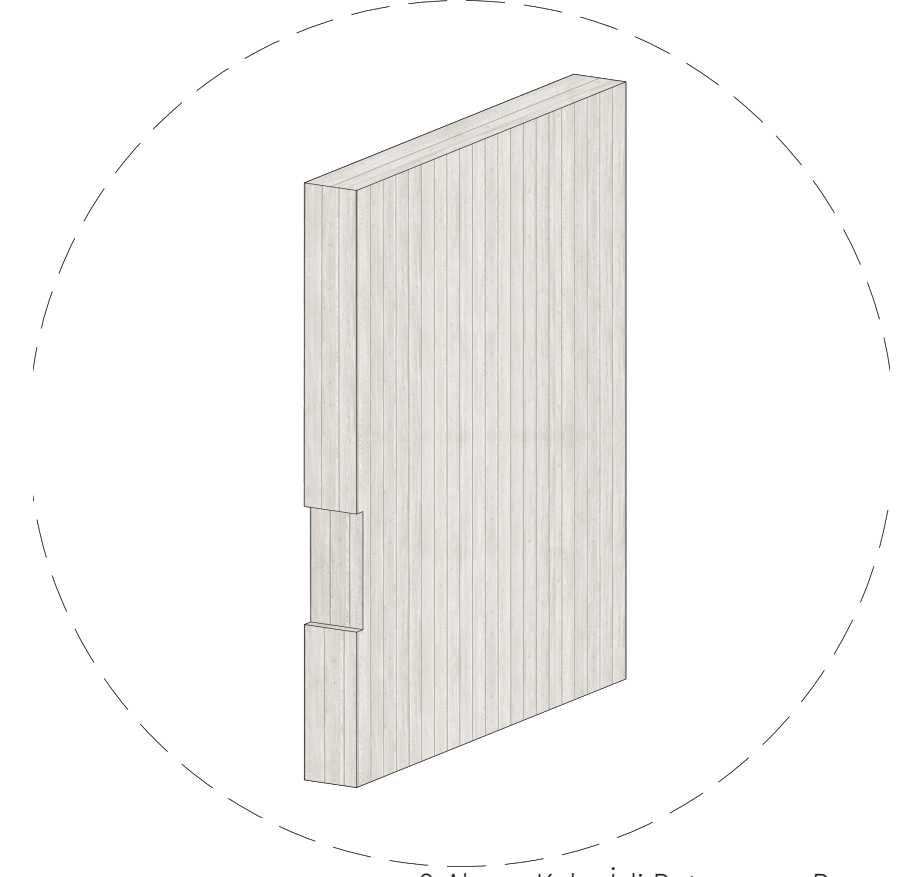
3- Yazıt bloğu için tasarımda belirtilen ölçülerde ahşap kalıp oluşturulur. Bu ahşap kalıbın içine **şehit künyesini** oluşturan **piring harfler** konulur. Beton dökülür.

4- Ahşap kalıplar söküldüğünde piring yüzeyler hem yüz beton bloklar oluşur.

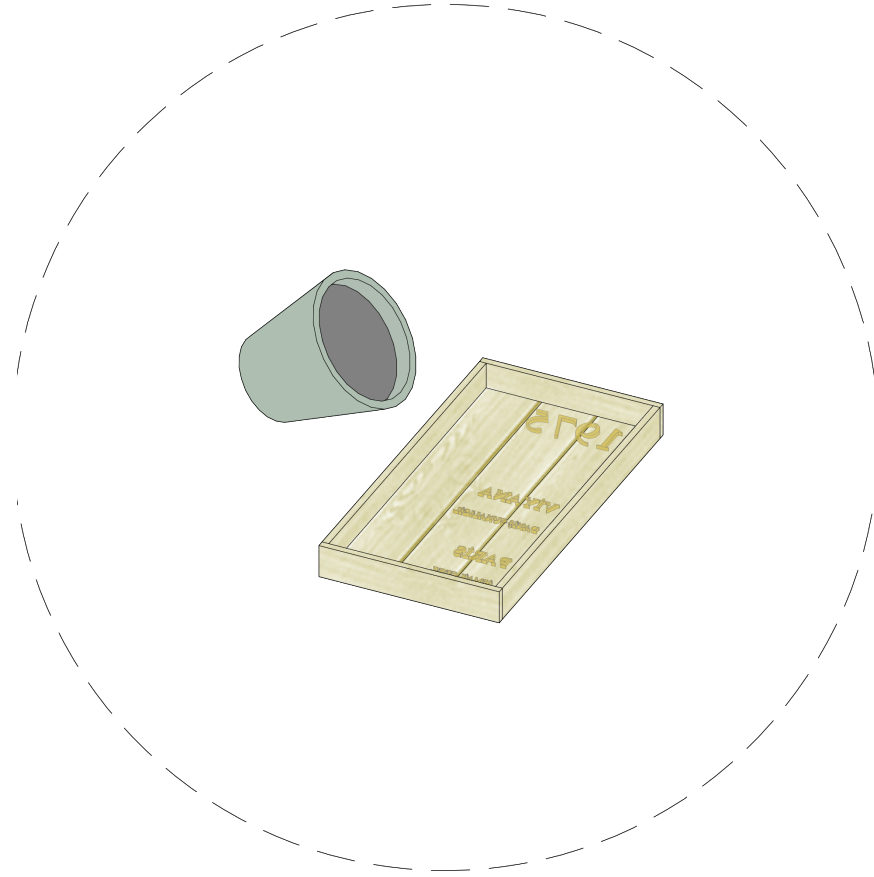
5- **Yazıt bloğu** anı duvarında 1 cm fuga oluşacak şekilde monte edilerek işlem tamamlanır.



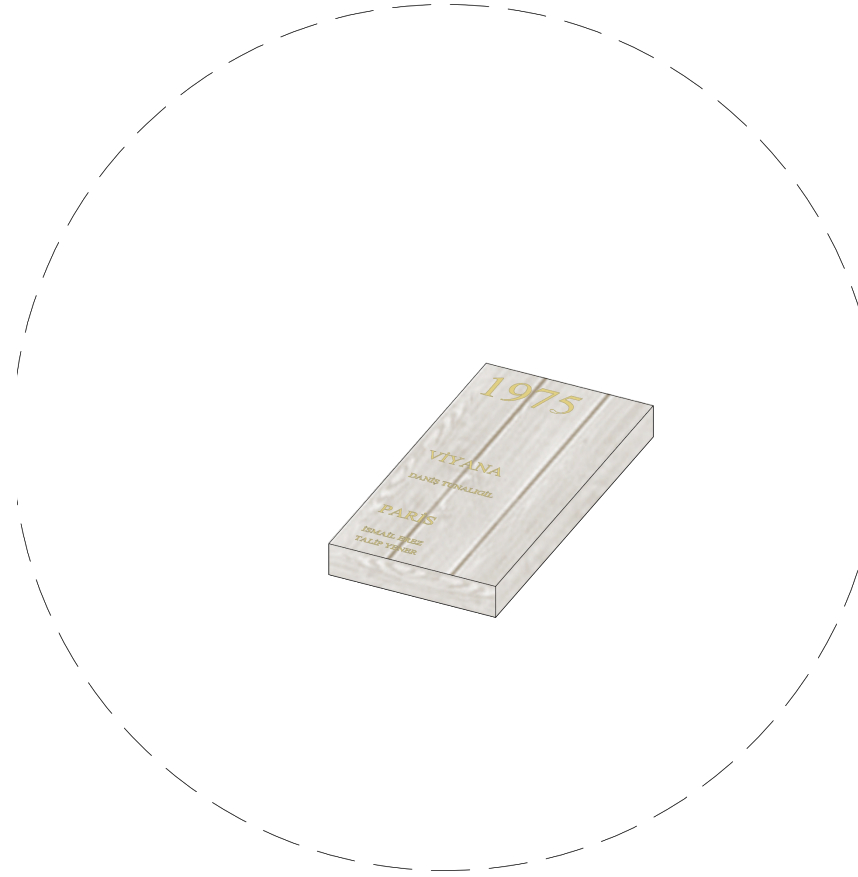
1-Ahşap Kalıp



2-Ahşap Kalıp İzli Betonarme Duvar



3-Piring Yazıların Sabitlendiği Kalıba Beton Dökümü



4-Yazıt Bloğu



5- Anı Duvarı

Malzeme ve Üretim Dili

Toprak, Beton ve Pirinç

Mekânı oluşturan betonarme duvarlar, yüzeylerinde ahşap kalıp izlerini taşıyarak, doğallığın ve zamanla aşınacak bir yaşanmışlık katmanının izlerini mekâna işler. Bu ham yüzeyler, yapay bir parlaklıktan arındırılarak; **toprağın doğallığına, zamanın aşındırıcılığına ve hafızanın kalıcılığına** uygun bir karakter kazandırılmıştır.

Her bir yıl, şehir adı ve şehit ismi, betonun içine gömülü pirinç harflerle anıtlştırılmıştır. Bu yöntem, isimleri **duvar yüzeyinde yaşayan, yok olmayan izlere** dönüştürür. Anı duvarlarının bazı yüzeylerinde yer alan pirinç kuş figürleri, malzemenin sertliğini yumuşatarak mekâna yeni bir katman ekler. Bu figürler, **diplomatların dünyaya yayılan barış misyonlarına**, insan ruhunun hafifliğine ve **kayıpların sonsuzluk içindeki yolculuğuna** bir gönderme niteliği taşır.

Malzeme dili, tümüyle **zamana dayanıklı, müdahalesiz ve doğanın yıpratıcı etkilerine açık** bir sistem üzerine kurulmuştur. Beton zamanla solacak, pirinç kararıp matlaşacak; ama **mekânın taşıdığı anlam, zamanla güçlenecektir**. Bu sayede hafıza, yalnızca zihinsel bir hatırlama değil, malzemeyle birlikte yaşayan, dönüşen ve **mekâna kök salan bir iz** haline gelir.



Alt Meydandan Bakış



Anı Duvarları ve Piring Kuş Figürleri



Güneydoğu Görünüşü (Üst Meydan)

Üst ve Alt Meydanlar

İki Aşamalı Hafıza Deneyimi

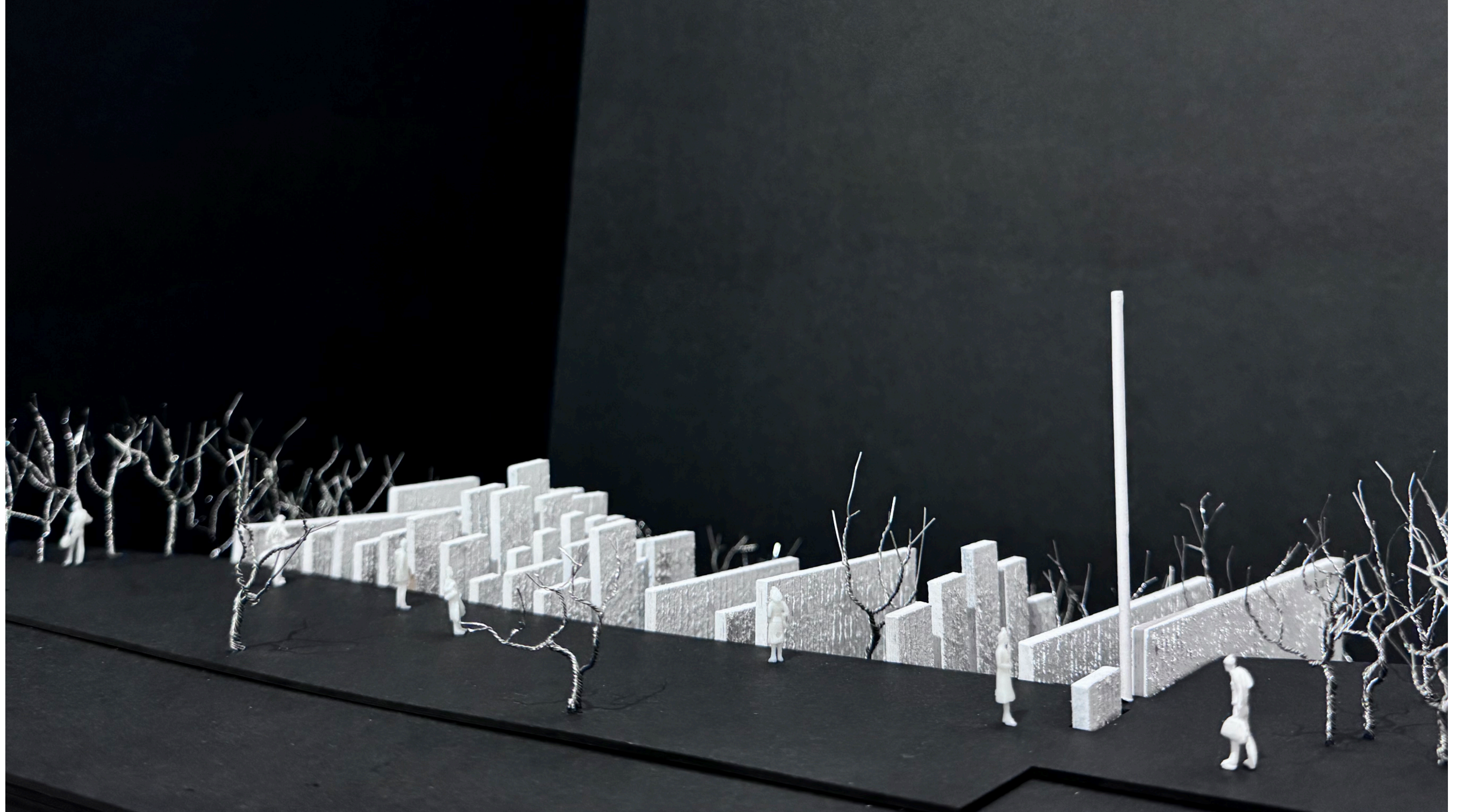
Mekân kurgusu, hafıza deneyimini iki aşamada sunacak şekilde tasarlanmıştır: Üst meydan, kentsel hafıza ile ilk temasın kurulduğu bir karşılama alanı; alt meydan ise hafızanın derinleştiği, zamanla yüzleşmenin yoğunlaştığı bir anma alanı olarak kurgulanmıştır.

Çankaya Caddesi kenarındaki üst meydan, kentle doğrudan bağ kurar. Burada anı duvarlarının oluşturduğu hafif bir silüet, kentliyi **mekâna davet** eder; ancak her şeyi açık etmek yerine, bir **eşik** yaratır. Ziyaretçiye bir yandan hafif bir merak duygusu verirken, diğer yandan **ağır bir hafıza yükünün başlangıcını** hissettirir.

Üst meydanda döşeme dili, anı duvarlarından kopmadan ilerler. Aralarından bitkilerin çıkabildiği döşeme taşları, hafızanın toprağa karışan doğasını vurgular. Bitki yüzeyi, duvarlara yaklaştıkça yoğunlaşır; böylece ziyaretçi, **doğadan gelen bir akışla** hafıza alanına çekilir.

Üst meydandan başlayan engelsiz rampa, ziyaretçiye ağır ağır alt meydana doğru yönlendirir. Bu iniş süreci, yalnızca fiziksel bir kot değişimi değil; zamanın, **kaybın ve hafızanın ağırlığına doğru doğa içinde düşünsel bir hazırlıktır**.

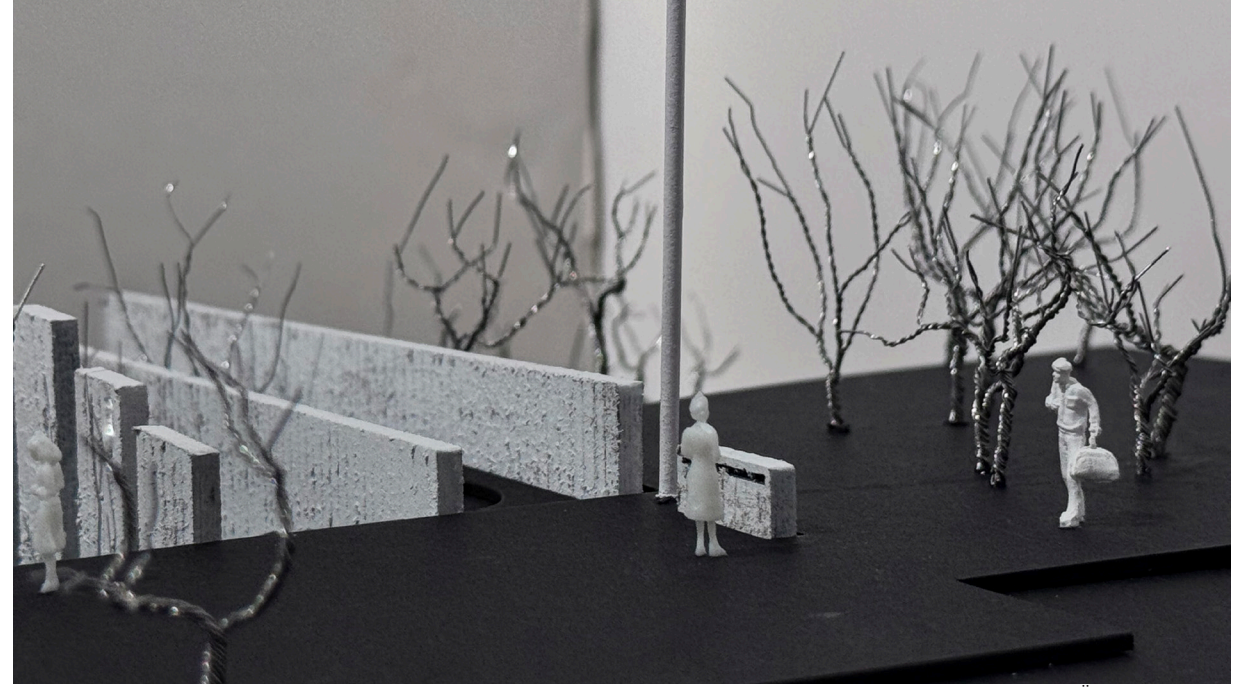
Alt meydanda, anı duvarlarının açılarak oluşturduğu yarım ay formu, mekânsal yoğunluğun merkezinde bir **odak noktası** yaratır. Burası, bireysel kayıplardan kolektif hafızaya geçilen bir buluşma alanıdır.



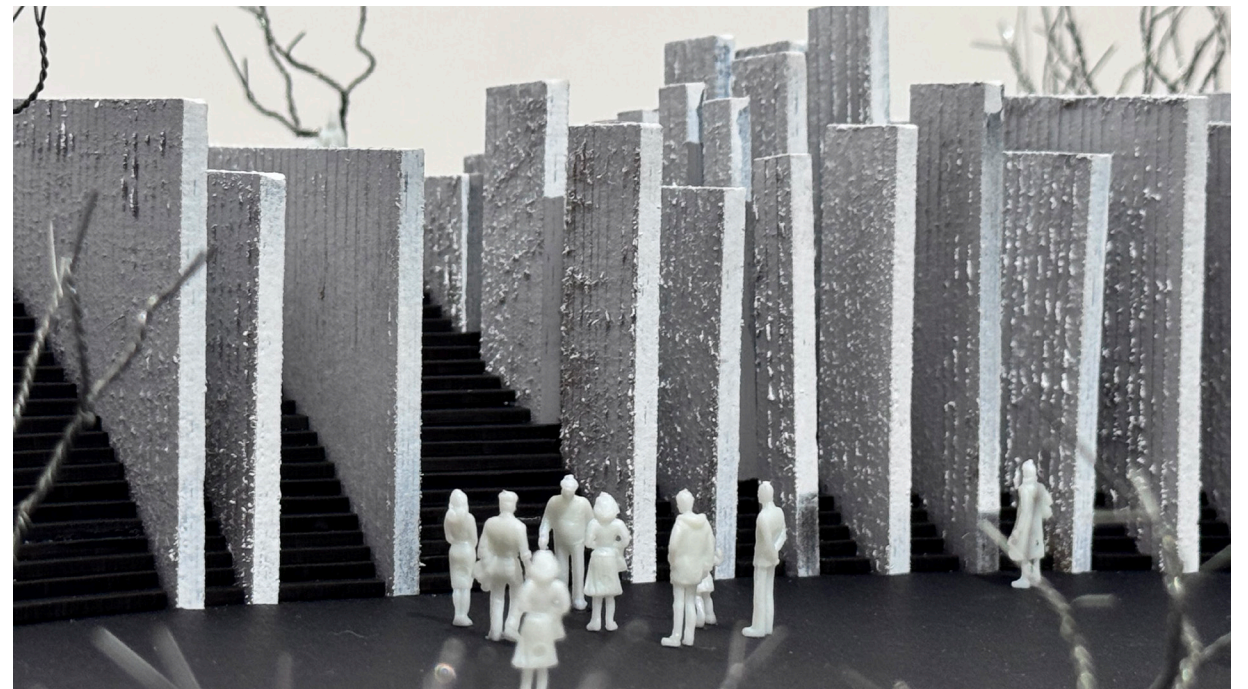
Üst Meydan



Alt ve Üst Meydan Odakları Planı



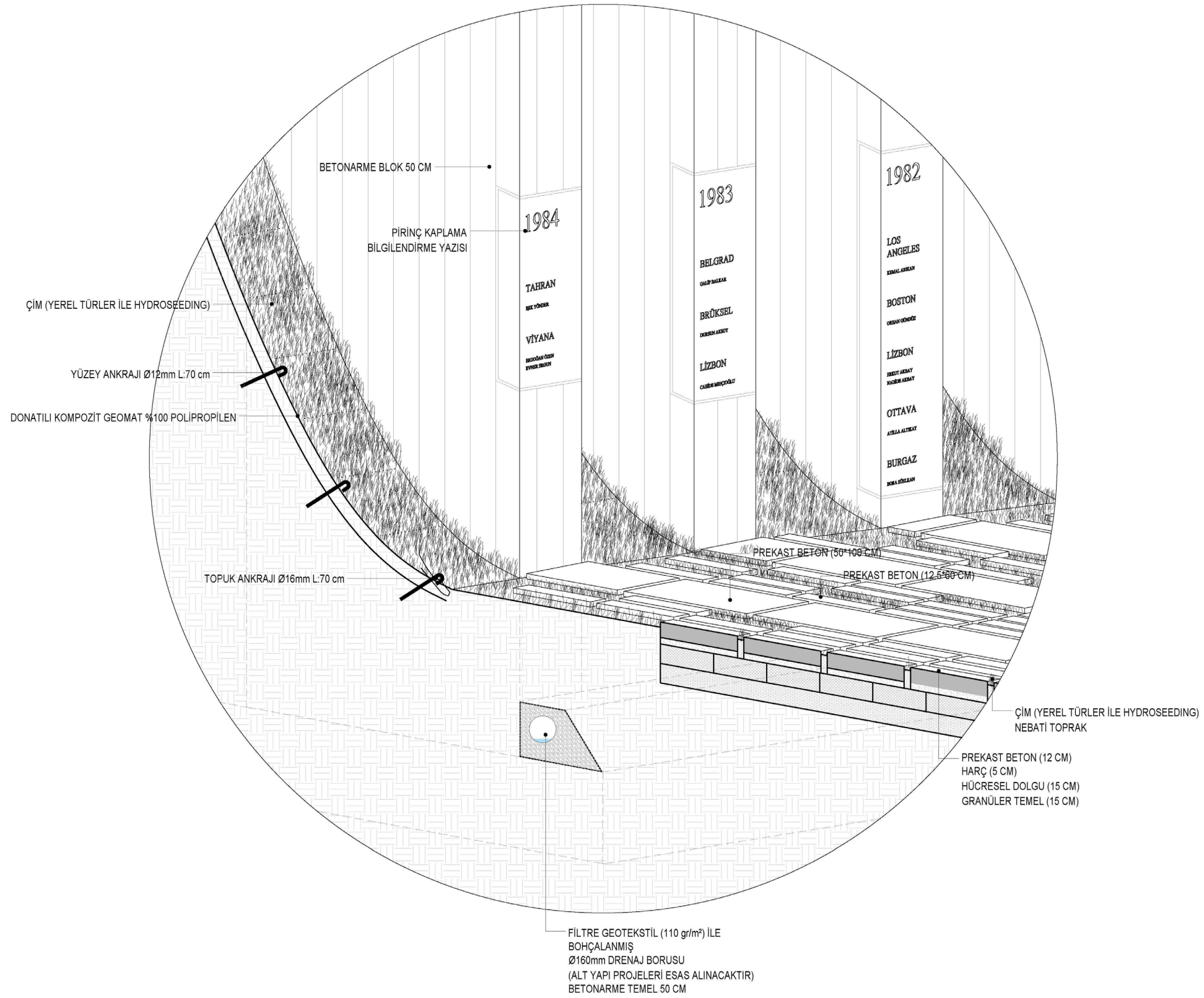
Üst Meydan



Alt Meydan



Çankaya Caddesi'nden Üst Meydana Bakış



Peyzaj ve Anı Duvarı Kesit-Görünüş Perspektifi

Peyzaj ve Zemin Kurgusu

Doğaya Açılan Hafıza

Anı mekânı ile çevresindeki doğal peyzaj arasında keskin bir sınır çizilmemiştir; aksine, hafıza ve doğa birbirine karışarak, **zamanla silikleşen ama kalıcı bir bütünlük** oluşturur.

Üst ve alt meydanların zeminlerinde kullanılan geniş **prekast beton izler**, toprağa basitçe yerleştirilmiş hatıra çizgileri gibidir. Bu izler, doğrudan duvarlardan çıkarak döşemeye yayılır; zamanla yüzeylerinden otların, çimlerin çıkmasına izin verecek şekilde **aralıklı** ve **geçirgen** olarak tasarlanmıştır.

Beton izler arasındaki boşluklar daha küçük boyutlu prekast döşemelerle kaplıdır. Duvarlara yaklaşıldıkça beton izlerin yoğunluğu azalır, yeşil artar, hafıza sıkışır ve mekân daha ritmik bir algı üretir.

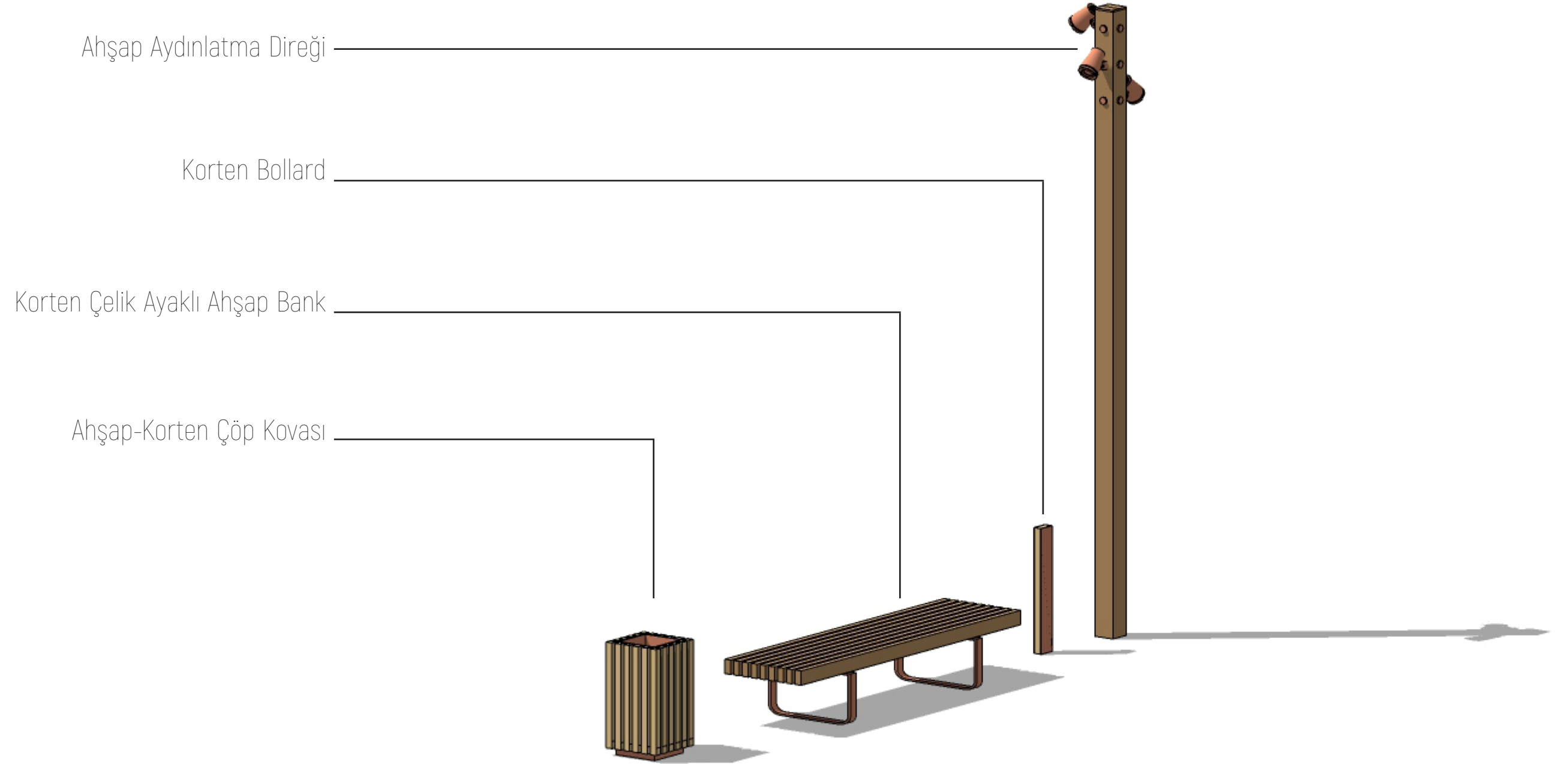
Eğimli arazi, üst ve alt meydanlar arasında ve alt meydandan **Botanik Park’a doğru süreklilik** sağlar. Arazinin, zemin dokusuna minimum müdahale ile, yerel türlerle yapılacak bir karışımla **çevresine uyumlanması** sağlanacaktır.

Mevcut ağaç ve bitki dokusu, koruma önceliğiyle tasarımın ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmıştır. Ağaçlar kaldırılmamış, aksine yeni hafıza alanı, **mevcut ağaçların arasından yükselen bir hatıra çizgisi** gibi tasarlanmıştır.

Alt ve üst meydan arasındaki rampa ile, alt meydandan parka devam eden rampanın toprak olması öngörülmüş olmakla birlikte, parkın geneli için 1970 Yüksel Öztan tasarımını çağdaş yaklaşımlarla ‘restore eden’ bir çalışma gereklidir.



Vadiden Bakış





Toprağa İşleyen Hafıza

Bu anıt, yalnızca kaybedilen bireylerin anısına adanmış bir mekân değildir; aynı zamanda **toplumsal hafızanın zamanla doğaya karışarak kalıcılaştığı bir hatırlama alanıdır**.

Diplomatların dünyaya yayılan barış misyonları, burada, ağır beton duvarların zamana direnen sağlamlığıyla; doğanın yumuşak döngüsü içinde, **birlikte bir varoluşa** kavuşur.

Toprağa saplanan her duvar, bir kaybı zamana sabitlerken; duvarların yüzeyinde uçan kuşlar, **insan ruhunun hafifliğini, barışa olan umudu ve sonsuz bir yolculuğu** simgeler.

Kayıplar unutulmaz, hafıza sabitlenir ve zamanla **doğaya kök salarak güçlenir**.

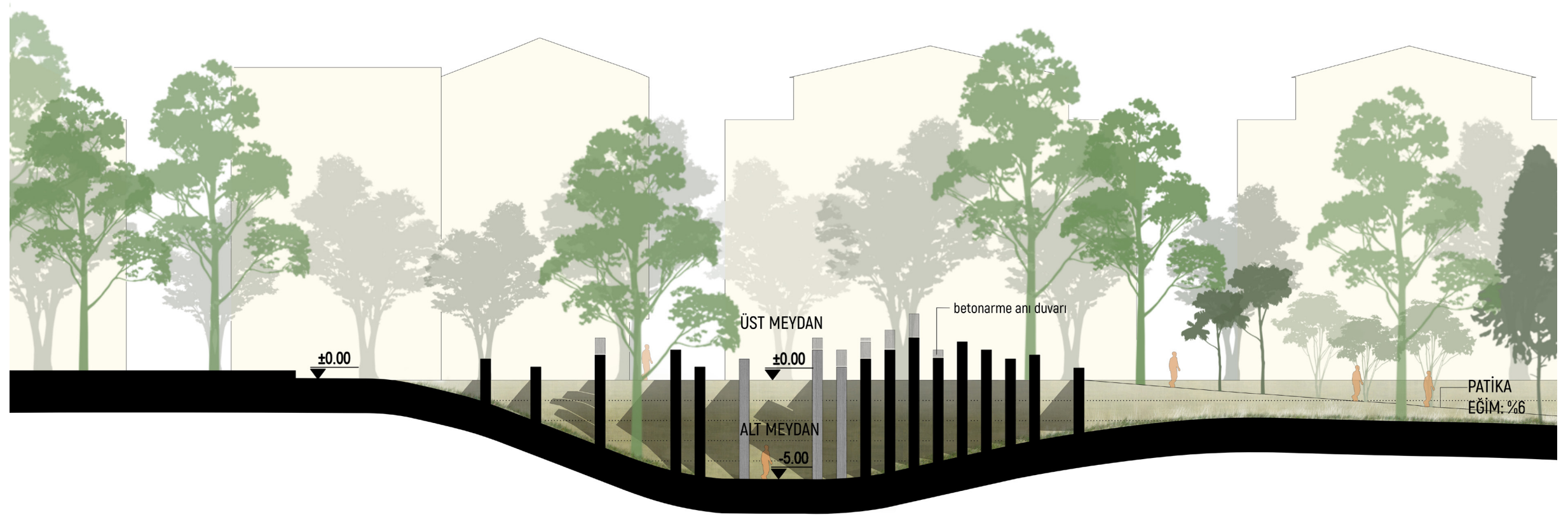
Mekân, yalnızca matem tutmak için değil; **düşünmek, hissetmek ve geleceğe daha derin bir bilinçle yürümek** için tasarlanmıştır.

Ankara'nın kültürel ve doğal peyzajı içinde, **devletin ve toplumun hafızasına ağır ama onurlu bir iz** bırakır.

Burada zaman, ağır ağır toprağa işler; **hafıza, doğayla birlikte yaşar ve kalır**.



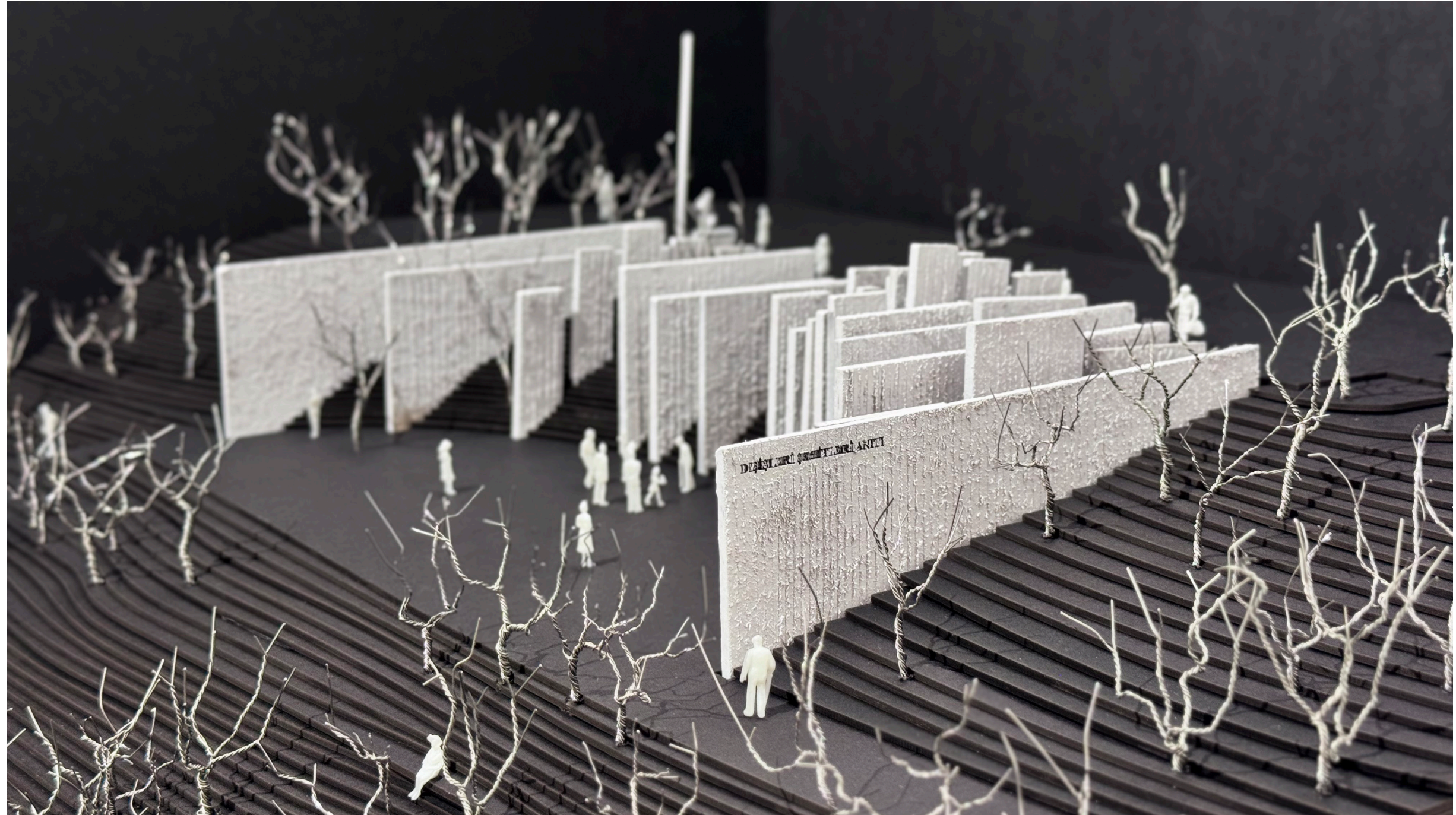
Vadiden Bakış

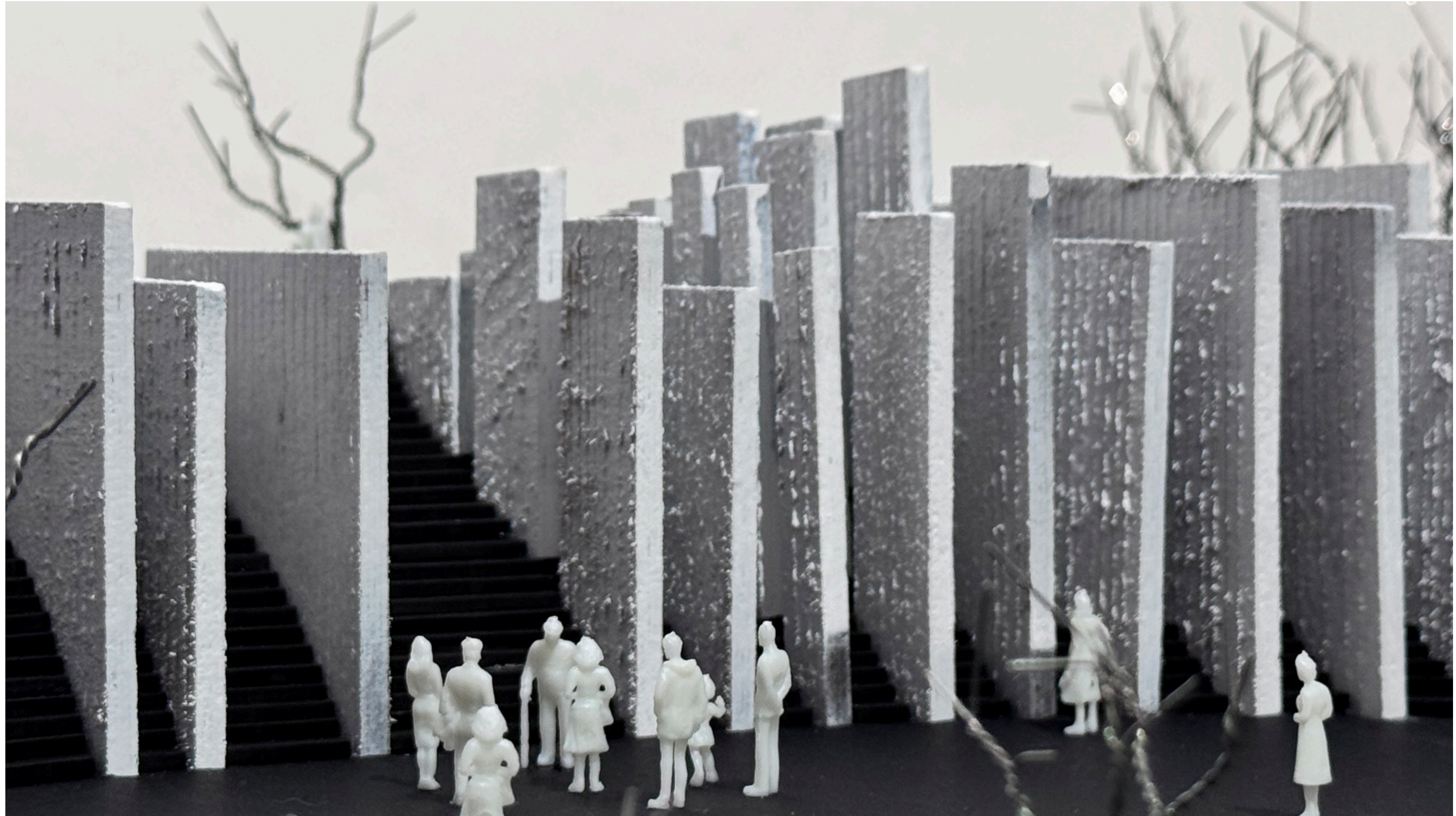


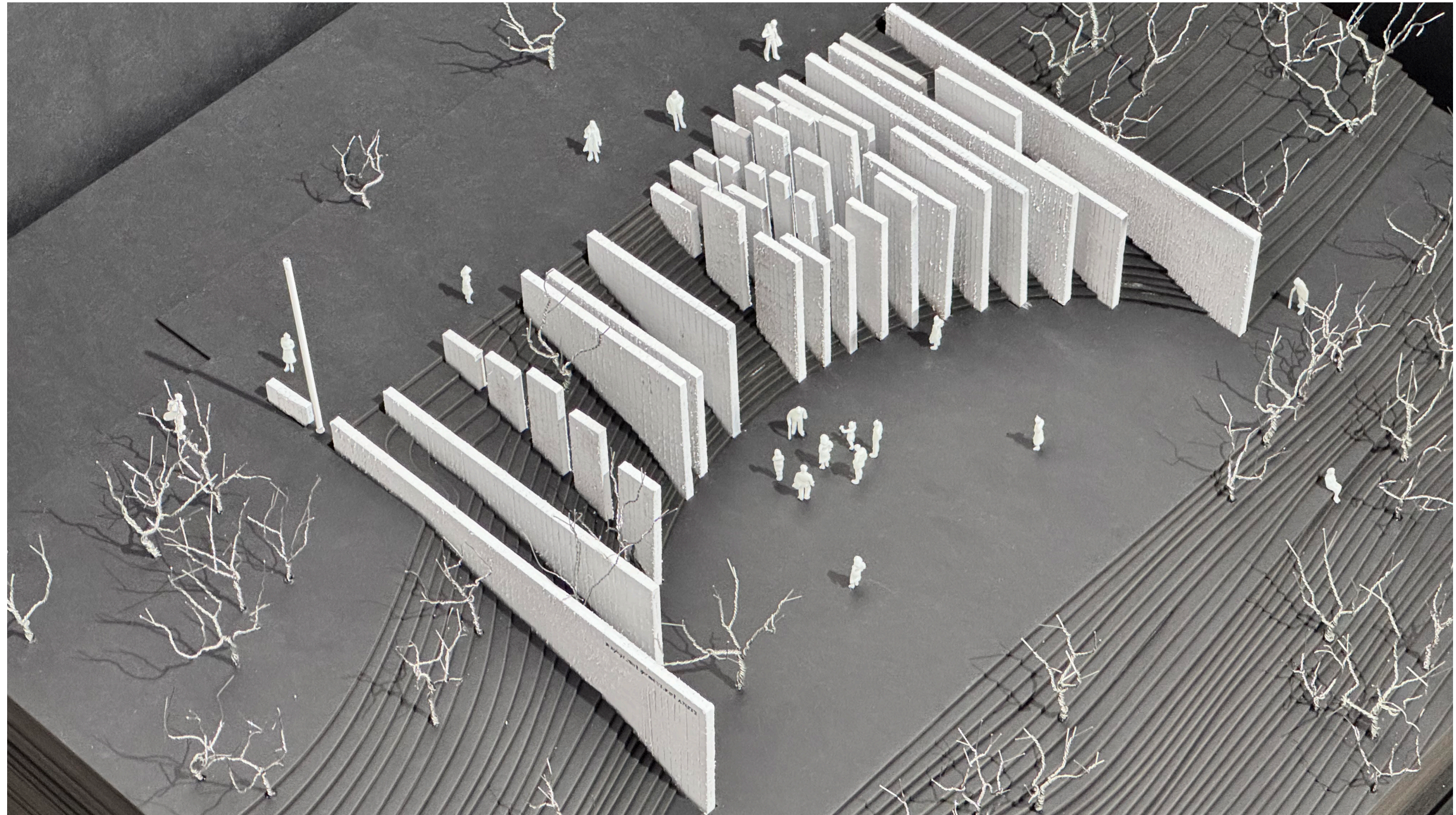
A-A Kesiti

MAKET FOTOĞRAFLARI

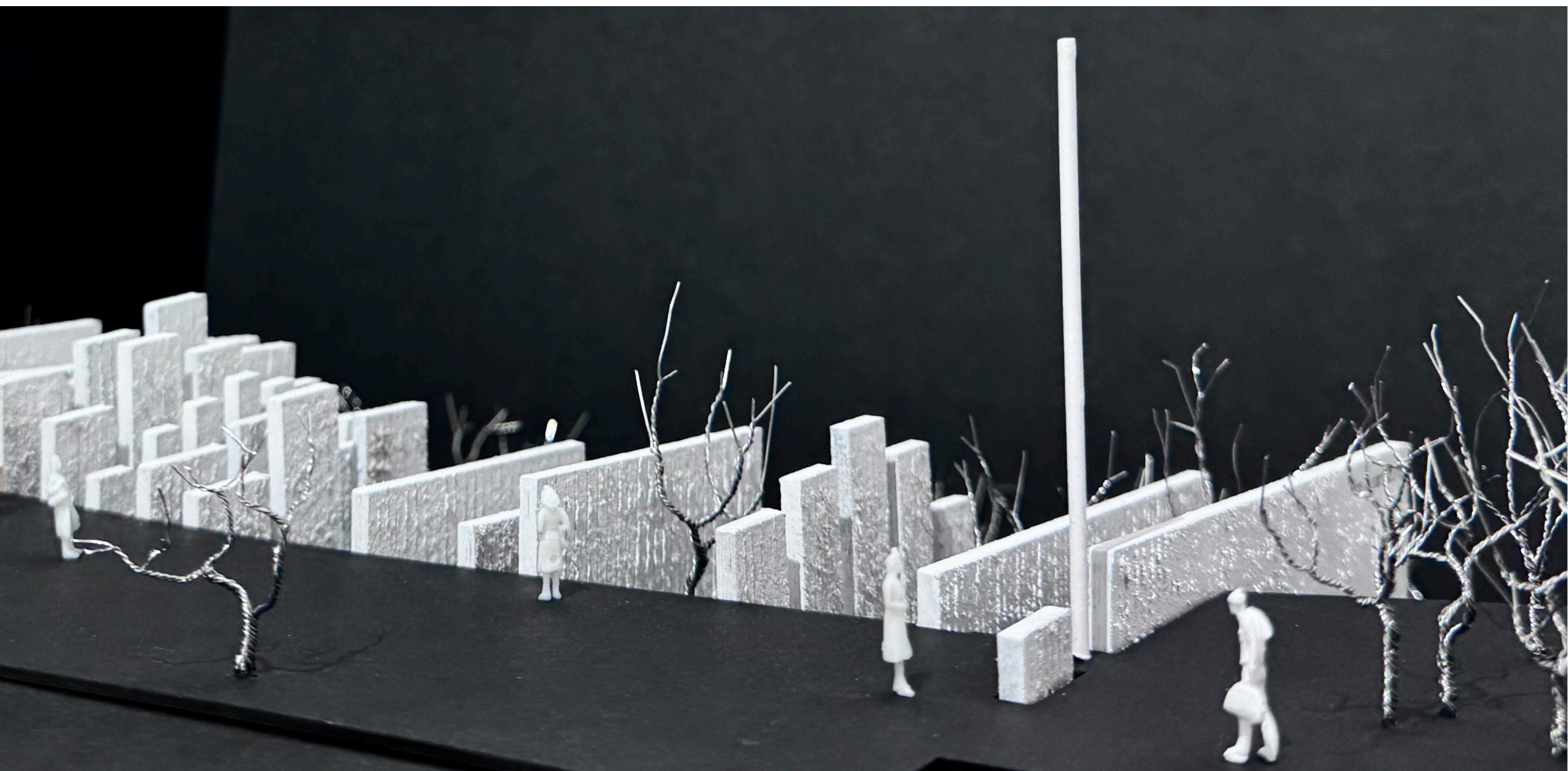


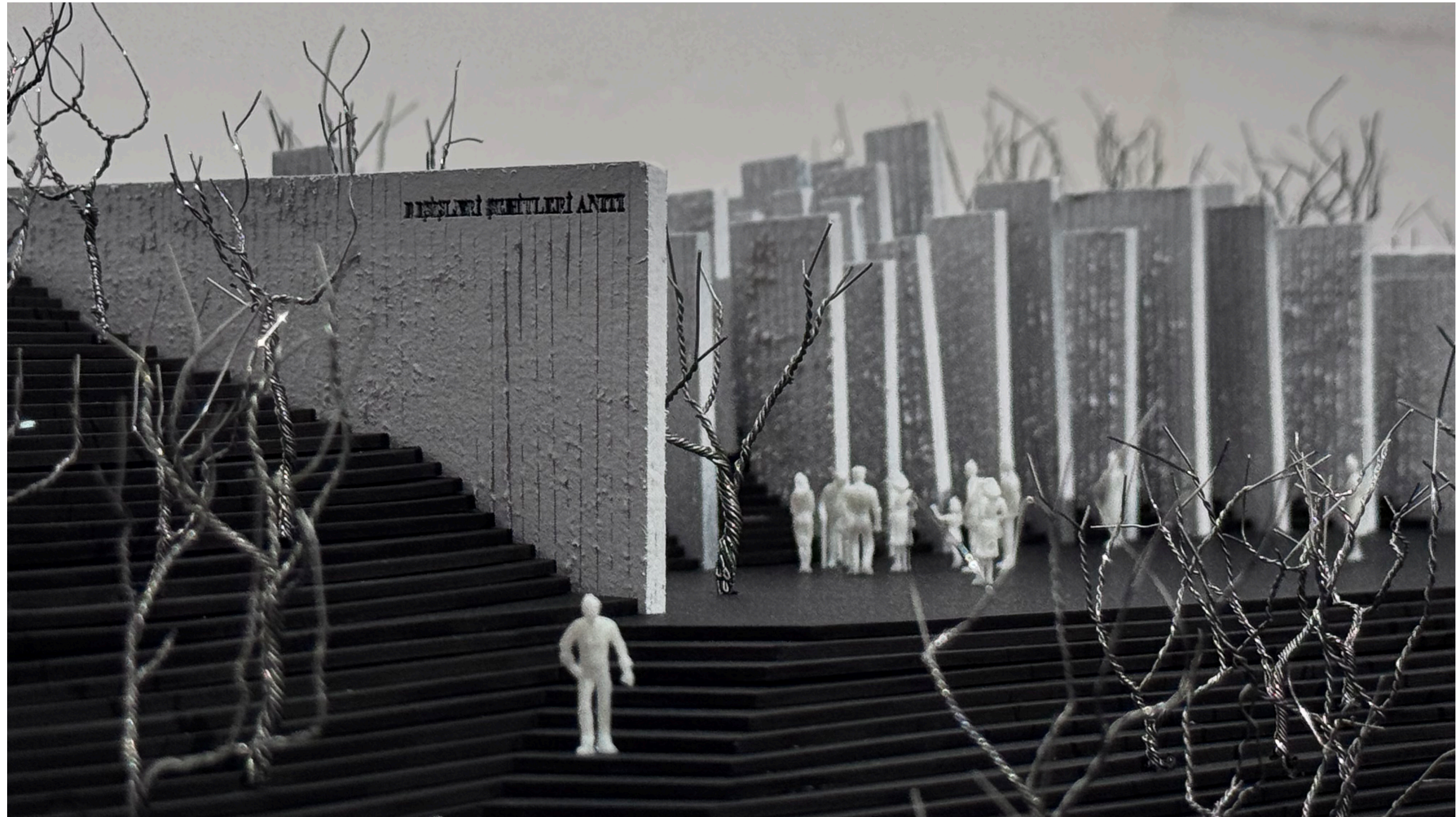


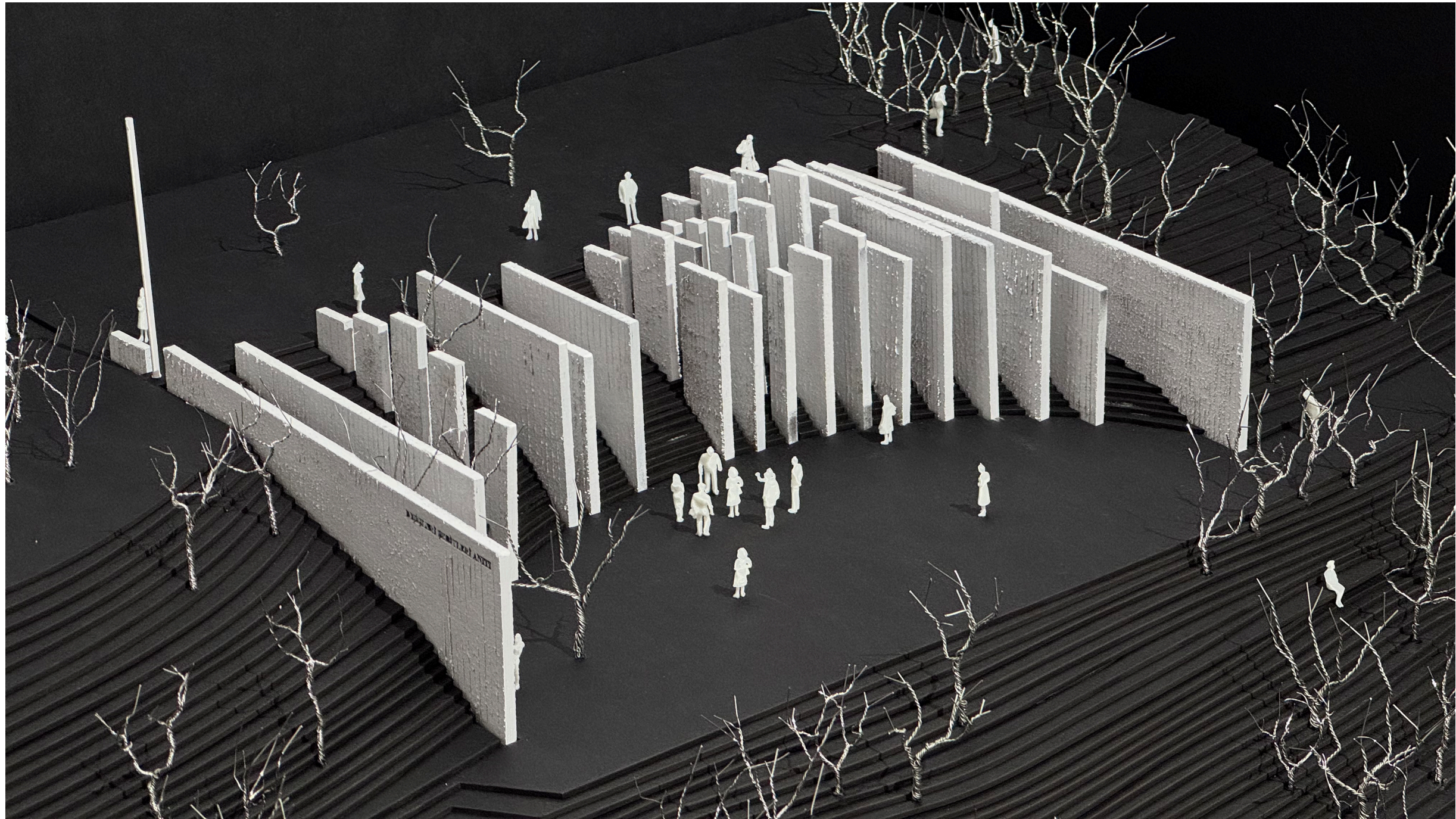






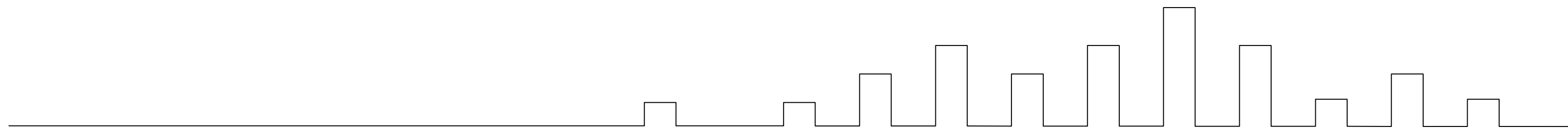






RAPOR METNİ

*Önceki sayfalarda görsellerle beraber sunulan anlatım,
bu bölümde ayrıca tek metin halinde verilmiştir.



Ankara'nın kalbinde, zamanın ve toprağın kesiştiği bu yerde, bir **hafıza yarığı** açılıyor.

Doğal eğimlere tutunan, toprağa saplanan duvarlar; diplomatların, dünyanın dört bir yanında bıraktıkları sessiz ama derin izlerin bir karşılığı olarak yükseliyor. Her duvar hattı bir yılın acısını, her duvar bir kaybın sessiz yankısını taşıyor.

Bu anıt, sadece geçmişini hatırlatmak için değil, **zamana karşı direnen bir hafızayı köklemek için var.**

Burada, zaman ağır ağır toprağa işlerken, yükselen anı duvarları kayıpların anısına sabitlenir. **Doğanın sürekliliği ile insanın kırılganlığı arasında** inşa edilen bu mekan, yaşanan kayıpları doğaya ve toprağa teslim ederken, aynı zamanda onları **kalıcı birer iz** haline getirir.

Duvarların ağırlığı ve toprağın dinginliği arasında yükselen bu anıt, ne sadece matemdir, ne de yalnızca anmadır.

Bu, geçmişin yüküyle geleceğe doğru atılan **ağır ama kararlı bir adımdır.**

Ve her duvarda, her ismin yanında uçuşan kuşlar; **direncin, barışın ve sonsuz hafızanın sessiz birer taşıyıcısıdır.**

Üst Ölçek ve Kentsel Bağlam

Kentin Diplomatik ve Doğal Belleğinde Bir Arakesit

Ankara'nın planlı gelişim sürecinde Atatürk Bulvarı boyunca uzanan yeşil aks, **Cumhuriyet'in doğayla barışık kent vizyonunun** omurgası olarak şekillendi. Bu aksın sonunda yer alan Botanik Park, yalnızca bir rekreasyon alanı değil, **kentsel ekoloji, kültürel bellek** ve **diplomatik temsilin** kesiştiği özgün bir mekân haline geldi.

1970 yılında Prof. Dr. Yüksel Öztan tarafından tasarlanan ve 1980'lerde tamamlanan Botanik Park, zamanla doğal sit alanı ilan edilerek koruma altına alındı. Kentin hızla büyüyen yapısına karşı **doğayı ve peyzaj sürekliliğini koruyan bir direnç noktası** oluşturdu. Bugün, park yalnızca biyolojik çeşitliliği desteklemekle kalmıyor; aynı zamanda **Ankara'nın toplumsal ve kültürel hafızasında** kalıcı bir yer ediniyor.

Proje alanı, Çankaya Caddesi ile Cinnah Caddesi arasında, Çankaya Köşkü'ne ve büyükelçilikler koridoruna doğrudan komşu bir konumda yer alıyor. Bu bağlam, mekânı **sadece ekolojik değil; aynı zamanda diplomasi ve devlet hafızasında önemli** kılıyor. Burada oluşturulacak anı mekanı, yalnızca bireysel kayıpları değil, bir devlet geleneğinin ve uluslararası barış misyonunun da izlerini taşıyor.

Tasarım yaklaşımı, Botanik Park'ın mevcut kültürel peyzaj değerlerine saygı göstererek; topografyaya müdahaleyi minimumda tutan, **hafızayı toprağa işleyen** ve zamana sabitleyen bir mekân dili öneriyor. Yeşil aksın sürekliliğini ve ekolojik bütünlüğü koruyarak, **mekânsal bir hafıza izini** doğanın içine açıyor.

Tasarım Yaklaşımı

Topografyaya İşlenen Kolektif Bellek

Tasarım, **doğaya egemen olmak yerine, onunla birlikte var olmayı** seçer. Botanik Park'ın doğal eğimi, anı mekânının temel yapısını belirleyen aktif bir unsur haline gelir; toprağın doğal hareketleri, zamanın akışına ve kayıpların izine dönüştürülür.

Araziye saplanan anı duvarları, **diplomasi tarihinde kaybedilen her bir bireyin anısına ağır bir iz bırakır**. Bu duvarlar, zamanın derinliğini ve kaybın ağırlığını toprağa işler; zamana karşı unutmaya direnen, fiziksel ve kalıcı bir hafıza sistemi oluşturur.

Her duvar, bir yılı temsil eder; her boşluk, yaşanmamış yılların sessizliğini işaretler. Şehitlerin verildiği yılların yoğunluğuna göre değişen yükseklik ve ritim, **tarihin dalgalanan hafıza topografyasını** mekâna taşır. Mekân, bu dalgalanmayı yalnızca izlemek değil, deneyimlemek için tasarlanmıştır: ziyaretçi duvarlar arasında yürürken, zamanın katmanları arasında bir yolculuğa çıkar.

Üst meydan, Çankaya Caddesi'nden hafif bir silüetle kentliye seslenir; doğrudan bir açıklık değil, **alçakgönüllü bir davettir**. Yoğunlaşan ve yükselen duvarların silüetinde, hafıza yoğunlaşır; duvarlar arasında daralan boşluklarda zamanın ağırlığı hissedilir.

Engelsiz bir rampayla inilen alt meydanda ise hafızanın yarattığı ağırlık açılır, törenler ve anmalar için tanımlı bir alan oluşturur; ve nihayetinde parkın doğal akışıyla birleşir.

Mekânsal Kurgu ve Anı Duvarları

Yıl Yıl İşlenen Hafıza

Anı mekânı, **zamanın lineer akışını** ve kayıpların mekânsal izlerini eşzamanlı olarak görünür kılar. Her duvar hattı belirli bir yılı, her bir duvar bir şehidi temsil eder. Duvarların yoğunluğu, yükseklikleri ve aralarındaki boşluklar, zaman içindeki **kayıpların fiziksel bir haritasını** oluşturur.

Yıllara göre düzenlenen duvarlar, toprağa saplanarak **zamanın hafızasını mekanın dokusuna işler**. Kimi yıllarda alçalan, kimi yıllarda yükselen duvarlar; toplumsal hafızada yer etmiş dönemlerin mekânsal karşılıklarını üretir. Ziyaretçi bu duvarlar boyunca ilerlerken, yalnızca fiziksel bir güzergâhı takip etmez; aynı zamanda zamanın iniş çıkışlarıyla yüzleşir, **acının yoğunlaştığı anları** hissederek.

Her duvarın yüzeyine **ahşap kalıplar içinde dökülmüş pirinç harflerle** yıl, şehir ve şehitlerin isimleri işlenmiştir. Duvarlar arasında dolaşırken, kimi yüzeylerde gömülü **pirinç kuş figürleriyle** karşılaşılır. Bu kuşlar, ağır zaman katmanları arasında **umudu, barışı ve diplomatların dünyaya yayılan izlerini** simgeler; hafızanın sert duvarları arasında gökyüzüne açılan bir **nefes alanı** yaratır.

Alt meydana duvarlar yarım ay şeklinde açılır, zamanın çizdiği kavisin merkezinde bir **toplanma ve anma alanı** yaratır. Burada mekânsal yoğunluk azalır, **hafıza ve zaman yeniden genişler**; doğaya, gökyüzüne ve geleceğe açılır.

Malzeme ve Üretim Dili

Toprak, Beton ve Pirinç

Mekânı oluşturan betonarme duvarlar, yüzeylerinde ahşap kalıp izlerini taşıyarak, doğallığın ve zamanla aşınacak bir yaşanmışlık katmanının izlerini mekâna işler. Bu ham yüzeyler, yapay bir parlaklıktan arındırılarak; **toprağın doğallığına, zamanın aşındırıcılığına ve hafızanın kalıcılığına** uygun bir karakter kazandırılmıştır.

Her bir yıl, şehir adı ve şehit ismi, betonun içine gömülü pirinç harflerle anıtlştırılmıştır. Bu yöntem, isimleri **duvar yüzeyinde yaşayan, yok olmayan izlere** dönüştürür. Anı duvarlarının bazı yüzeylerinde yer alan pirinç kuş figürleri, malzemenin sertliğini yumuşatarak mekâna yeni bir katman ekler. Bu figürler, **diplomatların dünyaya yayılan barış misyonlarına**, insan ruhunun hafifliğine ve **kayıpların sonsuzluk içindeki yolculuğuna** bir gönderme niteliği taşır.

Malzeme dili, tümüyle **zamana dayanıklı, müdahalesiz ve doğanın yıpratıcı etkilerine açık** bir sistem üzerine kurulmuştur. Beton zamanla solacak, pirinç kararıp matlaşacak; ama **mekânın taşıdığı anlam, zamanla güçlenecektir**. Bu sayede hafıza, yalnızca zihinsel bir hatırlama değil, malzemeyle birlikte yaşayan, dönüşen ve **mekâna kök salan bir iz** haline gelir.

Üst ve Alt Meydanlar

İki Aşamalı Hafıza Deneyimi

Mekân kurgusu, hafıza deneyimini iki aşamada sunacak şekilde tasarlanmıştır: Üst meydan, kentsel hafıza ile ilk temasın kurulduğu bir karşılama alanı; alt meydan ise hafızanın derinleştiği, zamanla yüzleşmenin yoğunlaştığı bir anma alanı olarak kurgulanmıştır.

Çankaya Caddesi kenarındaki üst meydan, kentle doğrudan bağ kurar. Burada anı duvarlarının oluşturduğu hafif bir silüet, kentliyi **mekâna davet** eder; ancak her şeyi açık etmek yerine, bir **eşik** yaratır. Ziyaretçiye bir yandan hafif bir merak duygusu verirken, diğer yandan **ağır bir hafıza yükünün başlangıcını** hissettirir.

Üst meydanda döşeme dili, anı duvarlarından kopmadan ilerler. Aralarından bitkilerin çıkabildiği döşeme taşları, hafızanın toprağa karışan doğasını vurgular. Bitki yüzeyi, duvarlara yaklaştıkça yoğunlaşır; böylece ziyaretçi, **doğadan gelen bir akışla** hafıza alanına çekilir.

Üst meydandan başlayan engelsiz rampa, ziyaretçiye ağır ağır alt meydana doğru yönlendirir. Bu iniş süreci, yalnızca fiziksel bir kot değişimi değil; zamanın, **kaybın ve hafızanın ağırlığına doğru doğa içinde düşünsel bir hazırlıktır.**

Alt meydanda, anı duvarlarının açılarak oluşturduğu yarım ay formu, mekânsal yoğunluğun merkezinde bir **odak noktası** yaratır. Burası, bireysel kayıplardan kolektif hafızaya geçilen bir buluşma alanıdır.

Peyzaj ve Zemin Kurgusu

Doğaya Açılan Hafıza

Anı mekânı ile çevresindeki doğal peyzaj arasında keskin bir sınır çizilmemiştir; aksine, hafıza ve doğa birbirine karışarak, **zamanla silikleşen ama kalıcı bir bütünlük** oluşturur.

Üst ve alt meydanların zeminlerinde kullanılan geniş **prekast beton izler**, toprağa basitçe yerleştirilmiş hatıra çizgileri gibidir. Bu izler, doğrudan duvarlardan çıkarak döşemeye yayılır; zamanla yüzeylerinden otların, çimlerin çıkmasına izin verecek şekilde **aralıklı** ve **geçirgen** olarak tasarlanmıştır.

Beton izler arasındaki boşluklar daha küçük boyutlu prekast döşemelerle kaplıdır.

Duvarlara yaklaştıkça beton izlerin yoğunluğu azalır, yeşil artar, hafıza sıkışır ve mekân daha ritmik bir algı üretir.

Eğimli arazi, üst ve alt meydanlar arasında ve alt meydandan **Botanik Park'a doğru süreklilik** sağlar. Arazinin, zemin dokusuna minimum müdahale ile, yerel türlerle yapılacak bir karışımla **çevresine uyumlanması** sağlanacaktır.

Mevcut ağaç ve bitki dokusu, koruma önceliğiyle tasarımın ayrılmaz bir parçası olarak ele alınmıştır. Ağaçlar kaldırılmamış, aksine yeni hafıza alanı, **mevcut ağaçların arasından yükselen bir hatıra çizgisi** gibi tasarlanmıştır.

Alt ve üst meydan arasındaki rampa ile, alt meydandan parka devam eden rampanın toprak olması öngörülmüş olmakla birlikte, parkın geneli için 1970 Yüksel Öztan tasarımını çağdaş yaklaşımlarla 'restore eden' bir çalışma gereklidir.

Toprağa İşleyen Hafıza

Bu anıt, yalnızca kaybedilen bireylerin anısına adanmış bir mekân değildir; aynı zamanda **toplumsal hafızanın zamanla doğaya karışarak kalıcılaştığı bir hatırlama alanıdır**.

Diplomatların dünyaya yayılan barış misyonları, burada, ağır beton duvarların zamana direnen sağlamlılığıyla; doğanın yumuşak döngüsü içinde, **birlikte bir varoluşa** kavuşur.

Toprağa saplanan her duvar, bir kaybı zamana sabitlerken; duvarların yüzeyinde uçan kuşlar, **insan ruhunun hafifliğini, barışa olan umudu ve sonsuz bir yolculuğu** simgeler.

Kayıplar unutulmaz, hafıza sabitlenir ve zamanla **doğaya kök salarak güçlenir**.

Mekân, yalnızca matem tutmak için değil; **düşünmek, hissetmek ve geleceğe daha derin bir bilinçle yürümek** için tasarlanmıştır.

Ankara'nın kültürel ve doğal peyzajı içinde, **devletin ve toplumun hafızasına ağır ama onurlu bir iz** bırakır.

Burada zaman, ağır ağır toprağa işler; **hafıza, doğayla birlikte yaşar ve kalır**.



